

-E 51

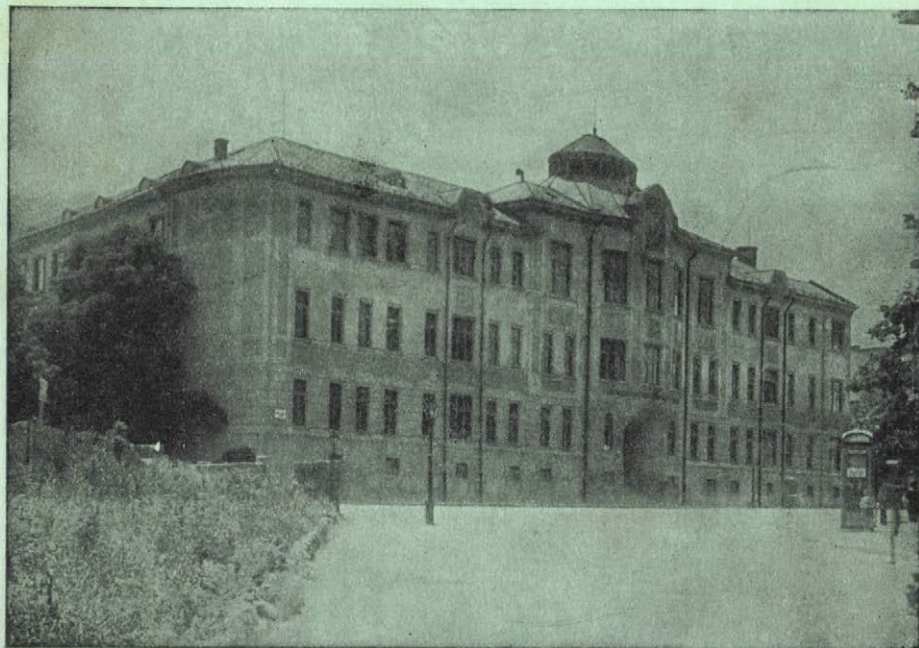
A BUDAPESTI I. KERÜLETI
MAGY. KIR. ÁLLAMI LÍCEUM ÉS
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET
ÉVKÖNYVE

AZ 1938-39. ISKOLAI ÉVRŐL.

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 70. ÉVÉBEN

KÖZZÉTETTE:

PADÁNYI-FRANK ANTAL DR.
TANÜGYI FŐTANÁCSOS,
AZ INTÉZET IGAZGATÓJA.

B U D A P E S T, 1939.

Kiadja az intézet igazgatósága: Budapest, I., Fery Oszkár-utca 40. szám.
Telefon: 153-485.

REV 85

A BUDAPESTI I. KERÜLETI
MAGY. KIR. ÁLLAMI LÍCEUM ÉS
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET
ÉVKÖNYVE

AZ 1938-39. ISKOLAI ÉVRŐL.

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 70. ÉVÉBEN

KÖZZÉTETTE:

PADÁNYI-FRANK ANTAL DR.
TANÜGYI FŐTANÁCSOS,
AZ INTÉZET IGAZGATÓJA.

B U D A P E S T, 1939.

Kiadja az intézet igazgatósága: Budapest, I., Fery Oszkár-utca 40. szám.

Telefon: 153-485.

REV 98

REV 2010

I.

Az intézet multja.

Az intézet első hajléka a Vérmező keleti oldalán, az I. ker., Attila-utca 97—99. számú ház, melyben az iskola megnyílt és 1869—71-ig működött. A második otthona 1871—74-ig a Várban, az I. ker., Országház-u. 14. számú ház. A harmadik ház, melyet már a Polgári Iskolai Tanítóképző-intézettel együtt használtunk, 1874—83-ig az új pénzügyminisztérium Országház-utcai északi sarkán állott. Ebben azonban már nem fért el az internátus. Erre a célra 1878—84-ig az Alsóbástya 4. számú villa szolgált. Az intézet negyedik otthona a Polgári Iskolai Tanítóképzővel közösen használt, I., Győri-út 13. számú nagy épület Győri-út 11. és 15. számú szárnya volt. Ebben 1883-tól 1911-ig, kezdetben együtt, majd 1904-től a Polgári Iskolai Tanítóképzőtől különválva volt az intézet és internátus elhelyezve. Az épületet most a Testnevelési Főiskola foglalja el. Intézetünk ötödik hajléka az I. ker., Fery Oszkár-u. 40. számú saját háza. Az intézet régi épületeinek rajzai és fényképei az intézet folyosóján láthatók. 1919. július elején a Lenin-fiúk szállták meg az intézetet, akik július 22-re virradó éjjel az intézet pincéjében megölték Fery Oszkár csendőraltábornagyot, Borhy Sándor és Menkhina János csendőralezredeseket. A rémes tett helyén az intézet, a ház falán pedig a m. kir. csendőrség helyezett el márványtáblát, mely a vértanúk emlékét örökíti meg. 1934-ben az intézet első emeletén hősi emlékművet állítottunk fel.

Az intézet külsejét a Fery Oszkár-utca felől a borító iapon látható fénykép mutatja.

Az intézet tanártestülete. *A) Igazgatók:* Schwicker János 1869—1870. Kozma József 1870—1873. Gyertyánffy István 1873—1898. Kiss Áron 1898—1904. Baló József dr. 1904—1916. Quint József 1916—1929. — *B) Tanárok:* Amberg József 1891—1898. Angyal Dezső 1888—1891. Arányi Lajos 1880—1884. Ábrahám Sándor 1900—1901. Baló Gyula dr. 1884—1885. Baló József dr. 1893—1904. Bartalus István 1869—1889. Bárány Gyula 1875—1879. Cserven Flóris dr. 1875—1876. Csukás Zoltán 1929—1930. Drozdy Gyula (gyak. isk.) 1918—1933. Farkas Sándor 1896—1907. Fekete József 1919—1921. Girókuti Ferenc 1874—1884. Greguss Pál dr. 1918—1921. Győri Tibor dr. 1904—1905. Hanzály Béla dr. 1900—1904. Heller Ágoston 1875—1876. Herrmann Antal dr. 1883—1891. Hetey Gábor 1870—1873. Hodossy Béla 1888—1889. Horvay Ede 1891—1926. Hrabetz Nándor 1910—1921. Izák János 1881—1882. Király Pál 1880—1893. Kiss Áron dr. 1875—1898. Kiss József 1922—1925. Klaudy Gyula (vitéz Komárnoky) 1918—1924. Kmetykó János óraadó 1917—1926. Koch Ferenc dr. 1893—1899. Kohányi Károly 1884—1886. Kovács Andor 1904—1907. Kovács

János dr. 1880—1894. Kovács Sándor (gyak. isk.) 1877—1894. Kozocsa Tivadar 1875—1895. Kristofcsák Lajos (gyak. isk.) 1924. Kun Alajos (gyak. isk.) 1879—1914. Lados József 1919—1920. Lázár Gyula dr. 1876—1877. Lechnitzky Gyula 1914—1921. Ligárt Mihály (gyak. isk.) 1914—1923. Lovcsányi Gyula 1879—1894. Maszák Hugó 1870—1871. Menich Antal 1881—1882. Mészáros Jenő 1907—1912. Miklós Gergely 1894—1916. Molnár Oszkár 1919—192098. Nagy F. Károly 1888—1905. Németh Sándor 1919—1936. Oheroly János 1871—1907. Quint József 1906—1916. Papp György 1919—1923. Pavetics Mihály dr. 1870—1889. Radnai Oszkár dr. 1905—1920. Rákóczy István 1882—1887. Reissig Adolf óraadó 1905—1910. Rill József 1869—1873. Rohn József 1879—1889. Roth Vilmos (Radó) (gyak. isk.) 1870—1874. Rösztler Béla 1920. Rucsinszky Lajos 1887—1891. Snasel Ferenc 1891—1922. Stepankó Albert 1917—1921. Suppán Vilmos 1880—1884. Szabó Gábor 1886—1933. Szarka Lajos 1919—1923. Szenté József 1869—1870. Szémán István dr. 1924—1925. Szitás János (gyak. isk.) 1874—1877. Szmétana József 1919—1921. Szöllősy Lajos 1872—1875. Sztankó Béla 1887—1920. Ulm László 1919—1920. Ürmös Péter óraadó 1910—1911. Vadász Zoltán 1925—1927. Weber Ede 1875—1885. Zigány Zoltán 1889—1891. — C) Intézetünkben eddig 1799 tanító végzett.

*Az intézet volt igazgatói és tanárai közül irodalmi munkásságukkal kitűntek:**

1. IGAZGATÓK: *Schwicker János*: tankönyvírás; *Gyertyánffy István*: polgári iskolai és tanítóképző-intézeti tankönyvek, a Néptanítók Lapjának huzamosabb ideig szerkesztője, számos pedagógiai könyv és cikk, a tanítóképzőkre, a Paedagogiumra, az Országos Tanszermúzeum szervezésére vonatkozó munkák; *Kiss Áron*: népiskolai, polgári iskolai és tanítóképző-intézeti tankönyvek, számos pedagógiai cikk, értekezés, tanulmány, gyermekjátékok gyűjteménye, a Polgári Iskolai Közlöny szerkesztője; *Baló József dr.*: polgári iskolai földrajz, tanítóképzői szervezeten, irodalomtörténeti és gyermeklélektani tanulmányok; *Quint József*: tanítóképzői tankönyvek, népiskolai vezérkönyvek, a népiskolai tanításra vonatkozó cikkek, értekezések.

2. TANÁROK: *Amberg József*: a számtantanítás körébe vágó cikkek; *Angyal Dezső*: a gazdaságtan tanításáról szóló cikkek; *Arányi Lajos*: Vajdahunyad restaurációjára vonatkozó tanulmányok, az életmentés körébe vágó cikkek; *Bartalus István*: zeneművek, zenetörténeti tanulmányok, népiskolai, polgári iskolai és tanítóképzői tankönyvek, zenei szépirodalmi munkák, népdalgyűjtemények, zenemű-átiratok; *Bárány Gyula*: tanítóképzői földrajz, a földrajz tanításával foglalkozó cikkek; *Drozdy Gyula*: népiskolai tankönyvek és vezérkönyvek, módszertani cikkek, a Néptanítók Lapjának főszerkesztője; *Éber Rezső*: tanítóképzői természettani tankönyvek; *Farkas Sándor*: tanítóképzői történelem, irodalmi tanulmányok, a Magyar Tanítóképző szerkesztője; *Fekete József*: tanulmányok gróf Széchenyi Istvánról, a népművelésre vonatkozó cikkek; *Girókuti Ferenc*: a gazdaságtan tanítására vonatkozó cikkek, a tanszermúzeum és az iskolai takarékpénztárak

A fenti felsorolás nem kimerítő, inkább csak a testület munkásságának irányát jelzi.

ügyében írt tanulmányok; *Greguss Pál dr.*: természettudományi (biológiai) művek; *Heller Ágoston*: fizikai tankönyvek, tanulmányok a fizika köréből; *Herrmann Antal*: német nyelvi tankönyvek, etnográfiai és etnológiai tanulmányok, az Etnográfia és az Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn szerkesztője; *Hetyey Gábor*: gyermekköltemények, a Magyar Tanítóképző szerkesztője; *Hodossy Béla*: tanítóképzői énektankönyvek, ének- és dalgyűjtemények, protestáns zenei lap szerkesztője; *Horvay Ede*: tanítóképzői német nyelvi tankönyvek; *Király Pál*: magyar nyelvi tankönyvek, a Földrajzi Közlemények francia nyelvű kivonatainak szerkesztője, Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képben c. mű belső munkatársa, Emery és Reclus műveinek fordítója, a magyar rovásírás kutatója; *Kiss József*: a tanítóképzői mennyiségtan tanítása körébe vágó cikkek, a Magyar Tanítóképző szerkesztője; *Klaudy (vitéz Komárnoky) Gyula*: tanulmányok a rajztanítás köréből; *Kovács János dr.*: tanítóképzői fizika és kémia, a Felső Nép- és Polgáriiskolai Közlöny szerkesztője; *Kun Alajos*: gyermekjáték-könyv; *Kozocsa Tivadar*: természetrajzi tankönyvek, tanulmányok és értekezések a természetrajz tanítására, a méhészet- és selyemhernyó-tenyésztésre, a tanszermúzeumra és a tanügyi kiállításokra vonatkozólag; *Lázár Gyula dr.*: történelmi tankönyvek és tanulmányok; *Lechnitzky Gyula*: pedagógiai tanulmányok; *Ligárt Mihály*: vezérkönyv a magyar nyelv népiskolai tanításához; *Lovcsányi Gyula*: polgári iskolai történelmi tankönyvek, földrajzi és történelmi tanulmányok, módszertani értekezések; *Maszák Hugó*: munkálatok a népiskolai rajztanítás köréből; *Menich Antal*: zeneelméleti tankönyvek; *Mészáros Jenő*: irodalmi tanulmányok; *Miklós Gergely*: polgári iskolai és tanítóképzői természetrajz és csillagászat, földrajzi és természettudományi cikkek, iskolaszervezettani értekezések; *Molnár Oszkár*: neveléstudományi könyvek, a Magyar Tanítóképző szerkesztője; *Németh Sándor*: tanítóképzői magyar nyelvi tankönyvek, a népművelésre és a tanítási módszerre vonatkozó cikkek; *Oheroly János*: a tornatanítás kézikönyve, a testnevelés tanítása körébe vágó cikkek; *Radnai Oszkár dr.*: irodalmi és művészeti értekezések; *Rill József*: a Pedagógiai Szemle szerkesztője; *Rohn József*: földrajzi értekezések, a Tanítói Árvaházra vonatkozó cikkek; *Roth (Radó) Vilmos*: népiskolai olvasókönyvek, neveléstani tanulmányok; *Snasel Ferenc*: a gazdaságtan tanításával foglalkozó tanulmányok; *Stepankó Albert*: a tornatanítás vezérkönyve; *Suppán Vilmos*: mértani kézikönyvek, tanulmányok az iparosoktatás, a szám- és mértantanítás, az iskolai egészségügy, a háziipar és a kézügyesség köréből; *Szente József*: népiskolai természetrajz és számtankönyv, a számtantanítás és a természettudományok körébe vágó tanulmányok; *Sztankó Béla*: népiskolai, polgári iskolai és tanítóképzői tan- és vezérkönyvek, tanulmányok a magyar nyelv és az énektanítás köréből; *Vadász Zoltán*: népiskolai tan- és vezérkönyvek, módszertani cikkek; *Weber Ede*: az iskolai egészségügy és az iparosoktatás körébe vágó tanulmányok.

Intézetünkkel kapcsolatos intézmények. 1. Intézetünk 1930-ig az összes tanítóképző-intézeti tanárjelöltek (férfiak) gyakorlóiskolája. Azóta a tanítóképző-intézeti zene- és rajztanárjelöltek gyakorlóiskolája. 1928. óta intézetünk igazgatója egyúttal igazgatója az Apponyi-kollegium budapesti tagozatának is. 2. A vallás- és közoktatásügyi mi-

niszter úr intézetünkben sok országos jellegű tanítói továbbképző tanfolyamot, egy 4 napos tanfelügyelői szakértekezletet és 7 szakértekezletet a tanítóképző-intézeti tanárok részére, rendezett. — 3. Intézetünkben a következő intézmények alakultak: 1927-ben cserkészcsapat (és ezen belül cserkészapród-raj), 1928-ban a Budapesti Tanítóképző-intézeti Iskolatársak Egyesülete, 1924-ben a Wesselényi sportkör, 1930-ban az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület (a gyakorlóiskolában), 1935-ben a Szívtestőrség és Szívárda (a gyakorlóiskolában).

Sztankó Béla

(1866—1939)

Mélyszégyen fájdalom érte intézetünket 1939. évi március hó 28-án. Ekkor halt meg Sztankó Béla c. főigazgató, intézetünk egykori növendéke és három évtizeden át bölcs tanára. A kiadott gyászjelentésünkben a következőket mondjuk: »A megboldogult szívéhez nőtt intézetünknek hűségese munkása, a gondjaira bízott ifjúságnak atyai jóakarója, kortársainak melegsívű barátja volt. Példaadó tanári és másirányú munkásságával, nemeslelkű egyéniségével soha el nem múló emléket emelt tanítványainak, kortársainak, előljáróinak és minden barátjának szívében«. — A temetésen résztvett intézetünk ifjúsága és tanártestülete teljes számban. Intézetünk énekkara két gyászdalt énekelt. Intézetünk igazgatója a következő beszéddel búcsúzott nagy halottunktól.

A budapesti I. ker. áll. tanítóképző-intézet és a Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesülete nevében mély fájdalommal búcsúzom Sztankó Bélától. Egész ember, eszményi lélek költözött el vele az élők sorából. Egész ember volt a családjában, az iskolában, a minisztériumi szolgálatban, az Országos Közoktatási Tanácsban, Egyesületünkben, egyháza életében stb. területen. E körökön belül minden részletmunkában is egész ember volt. Így bármely tantárgy az ő kezében értékes, kedves tantárggyá alakult át. Nemcsak a zenét, hanem mindent, még a száraznak mondott nyelvtant is érdekessé tudta tenni. Érdekessé tudta tenni éleslátásával, sokoldalú műveltségével, kedves beszédmódjával és tanítványai lelki életének megértésével. Eggyéforrt mindennel, amit tanított. Ennek következtében a műveltséget nemcsak átadta, hanem átsugározta. S ezzel az átsugárzással eggyéforrott tanítványaival is. Napjaink pedagógiájának egyik legfőbb elve a tanár és tanítvány lelki összekapcsolása. Sztankó Béla ezt már akkor valósította meg, amikor ez a gondolat az irodalomban még csak halványan jelentkezett. Nemcsak tanításai, hanem az ifjúság lelki gondozása révén is ritka, kedves, kellemes kapcsolatot teremtett tanár és tanítvány között. Nemcsak a tudást, hanem a lelki szépségek egész csokrát sugározta tanítványai felé. Amint a napon szeretünk sütkérezni, úgy élvezték mind a tanítványai, mind a felnőttek lelki emelkedettségét, lelki derűltségét, elméje bölcsességét. A mai nevelésnek egyik legfőbb törekvéseként azt kell megjelölnünk, hogy a jövő nemzedék jobban értse meg egymást. Sztankó Bélának határozott elvei voltak. Ezeket tárgyalások alkalmával olyan világosan, tapinta-

tosan, kedvesen mondotta el, hogy környezetében általában nem ellenzést váltottak ki, hanem elgondolásait valósággal belemuzsikálta embertársai lelkivilágába. Ha valaki a tanítók, vagy a tanítók tanítójának: a tanítóképzőintézeti tanár főbb jellemvonásait akarja megállapítani, akkor nyugodtan fordulhat Sztankó Bélához. Ő ezeket nem annyira hirdette, mint inkább megvalósította. Gyertyánffy István sze-

rint Sztankó Béla mintája volt az ilyen hatványra emelt népiskolai tanító-
nak. A nemzeti erők gyarapodása érdekében a tanító egyik legfőbb
kötelessége: a ragaszkodás kifejlesztése mindenki iránt, aki magyar,
minden iránt, ami magyar. Sztankó Béla ragaszkodott tanáraihoz, és
ragaszkodást ébresztett maga iránt tanártársaiban, tanítványaiban és
barátaiban. Különösen értékes az a ragaszkodás, amelyet egykori
tanára, igazgatója és későbbi barátja: Gyertyánffy István iránt tanú-

sított. A nyugalom éveiben — sok egyéb munkája mellett — idejének legnagyobb részét azzal töltötte, hogy Gyertyánffy István naplójából összeállította Gyertyánffy István pedagógiai gondolatvilágát. Nagy veszteség, hogy ez nem készülhetett el teljesen. A magyar gondolat követése volt életének vezető elve. Ezt szolgálta a magyar zene területén kifejtett rendkívüli munkásságával is. Nagyon értékes irodalmi munkássága teljes összhangban van életében megvalósított elveivel. A budapesti I. ker. áll. tanítóképző-intézet és a Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesülete büszkén vallja őt a magáénak. Sztankó Béla nemes útaidon követünk! Kedves barátunk, tanártársunk, főigazgatónk! Isten veled!

(Felhívjuk a figyelmet azokra a sorokra, amelyeket Sztankó Béláról az 1927. évi Értesítőben a megboldogult Quint József írt; valamint azokra a megemlékezésekre, amelyek a Magyar Tanítóképzőben (1927., 1939.) jelentek meg Sztankó Béláról.)

A Budapesti Állami Tanítóképző-Intézeti Iskolatársak Egyesülete.

Az egyesület 1928. március hó 24-én alakult meg. Célja: az összetartás érzésének s a társas érintkezésnek ápolása azok között, kik ifjúságuk legszebb éveit a budapesti állami tanítóképzőben töltötték; célja ezen érintkezés által is ébren tartani azt a pedagógiai szellemet, melyre mint tanítójelöltek, az intézet falai között a vallás-erkölcsi, hazafias népnevelés céljából irányítást nyertek; továbbá célja a nevezett tanítóképzőt, annak intézményeit és az iskolatársak esetleges hátramaradottjait erkölcsileg és — amennyire a körülmények szükségessé és lehetővé teszik — anyagilag is támogatni.

A választmány évenként rendszerint négy ülést tart. A választmány, ha szerény keretekben is, igyekszik csekély adományaival, rendszeren karácsony táján, az intézet növendékeit támogatni.

Az iskolatársak bajtársi érzésük ápolására időnkint a Magyar Tanítók Otthona helyiségében (IX., Kinizsy-u. 14.) összejövetelt tartanak.

Az egyesület vezetősége: az egyesület tiszteletbeli elnöke: Padányi-Frank Antal dr., az intézet igazgatója; választott tisztviselői ezidőszerint: Hittig Lajos, Cser János dr. alelnökök, Jánosy Imre ügyvezető igazgató, Gyurkovich Zoltán főtitkár, Winter Pál titkár, Stipinger János és Klell Kálmán jegyzők, Tass József háznagy, Baráthy László pénztáros, Klemm Árpád ellenőr.

Tagjaink létszámában jelentékeny változás állott be. Az elmúlt évben a tagok létszáma: 301 rendes tag, 10 alapító és 4 pártoló tag.

Az egyesület tagjai sorába léptek újabban a következők:

Albucz Gábor Budapest, Mátyás-tér 3.

ifj. Bartai Árpád Budapest, I., Bors-u. 24.

Bán Miklós II., Hattyú-u. 13.

Bodor Sándor XIV., Levente-u. 12.

Budai Endre Újpest, Ankara-u. 11.

Czemmel János Nagykovácsi, Kálmán-u. 153.

Czettl Márton XIV., Nagy Lajos király-útja 91.

Gaál László Szenyér, Somogy m.

Gerzon Ferenc szföv. tan., VI., Hajós-u. 29.

- Hanisch Béla Rákoscaba, Antal-u. 33.
 Havasi Béla Budaörs.
 Jászberényi Károly Gyömrő, Rudolf-u. 71.
 Katona Ferenc Kíspest, Kossuth Lajos-u. 110.
 Kovács Pál VII., Bethlen-u. 29.
 Lendvai Lajos szföv. tan., X., Gergely-u. 44.
 Nagy József VI., Janicsár-u. 4.
 Sebestyén Endre Pilis, Pest m.
 Szilágyi Béla XIV., Nagy Lajos király-útja 42.
 Takács Jenő II., Kacsau. 26.
 Vágvölgyi Jenő IX., Pongrác-u. 7.
 Végh Lajos I., Gömbös Gyula-u. 1/a.

Az egyesületet az elmúlt iskolai évben kettős nagy veszteség érte. Elhunyt az egyesület létrehozója, lelke, mindenkitől szeretve tisztelt elnöke: *Sztankó Béla*. Intézetünk tanári kara és ifjúsága mellett az egyesület tisztikara és sok-sok tagja mélységes részvétellel állta körül az elhunyt koporsóját, ahol Padányi-Frank Antal dr. igazgató az intézet nevében méltatta az intézet nagynevű volt tanárának érdemeit. A sírnál az iskolatársak nevében *Emhő Gyula* alelnök búcsúztatta az egyesület feledhetetlen emlékű elnökét.

Még el sem hervadtak a szeretet jelének virágai *Sztankó Béla* sírján, amikor az egyesület másik lelkes megalkotója, összetartója, alapítótagja és alelnöke: *Emhő Gyula* is hirtelen elhunyt. *Emhő*

Gyula intézetünkben szerezte meg a tanári oklevelét 1898-ban. A székesfőváros szolgálatába lépett, ahol igazgató, majd iskolalátogató-felügyelő lett. Legfelső helyen a polgári hadi érdemkereszttel tüntették ki. A török Vörös Félhold-éremnek is tulajdonosa volt. Már 1917-ben elnyerte a Röck Szilárd-ösztöndíjat. A székesfőváros dízsírhelyet jelölt ki az elhunyt részére (Sipőcz Jenő, Lieber Endre, Karlovszky Bertalan, Tóth Tihamér sírhelye mellett).

Emhő Gyula temetésén az intézet tanári kara és ifjúsága küldöttséggel képviseltette magát. A temetésen az intézet nevében Szalatsy Richárd a következő szavakkal búcsúztatta a kiváló volt tanítványt, az egyesület nagyerdemű alelnökét:

»A budapesti m. kir. áll. tanítóképző-intézet nevében búcsúzó Tőled, Emhő Gyula, annak az Alma Maternek nevében, amelynek Te nemcsak egyik legkiválóbb, hanem leghálásabb és legragaszkodóbb gyermeke is voltál.

Idestova négy évtizede annak, hogy az Anyaintézetünktől, s tőlünk, az akkori kisebb testvéreidtól, elváltál. Élénken visszaemlékezünk azokra az évekre, amelyeket az Alma Materben együtt töltöttünk. Már akkor is fejjel magasabban emelkedtél ki társaid közül nemcsak testben, hanem lélekben is. Már akkor is, gyermek-ifjú korodban a hivatásérzet ihletét éreztük meg Rajtad, már akkor is a kötelességteljesítés komolysága volt az egyéniséged ama vonása, amely tanáraidat osztatlan elismerésre, egykorú társaidat a Te mintaképed követésére készítette, bennünk, ifjabb társaidban pedig a csodáló tisztelet érzését ébresztette.

Ma, közel négy évtized távlatából is élénken visszaemlékezünk arra az ürre, amit az anyaintézetből való távozásod után Magad mögött hagytál. Mennyire nélkülözhetette az Alma Mater tanári kara a Te mintaképedet, s mennyire nélkülöztük mi a Te mindenhol segítő, támogató, buzdító kezedet.

Az élet szeszélye azután évtizedekre szétszórta, majd ismét összehozott minket, akik az Alma Mater szerető karjai között néhány évet együtt éltünk. S csodálatosképpen, Te ugyanaz maradtál, aki évtizedek előtt voltál: a kötelességteljesítés fanatikusa és mintaképe, a gyengék bátorítója és irányítója, a meggyőződés és vélemény-nyilvánítás bátor szókimondója. És még valami: az Anyaintézet, annak tanári kara, szelleme és minden emléke iránt a bensőséges, szinte rajongó szeretet és hála élő hordozója, megtestesítője. — Benned igazi gyermekét, a szó szoros értelmében sírig hű és hálás gyermekét vesztette el az Anyaintézet!

De csak testben vesztettünk el! Lélekben épp úgy meg fogjuk őrizni a Te emlékedet, amint megőrzi azt a Te gyászba borult családod. Amint egyikek voltunk a szeretetben, úgy egyikek vagyunk velük a mélységes és őszinte gyászban s egyikek maradunk velük a Te nemes emléked ápolásában.

Isten Veled, Emhő Gyula, adjon a Mindenható intézetünknek, fővárosunknak, hazánknak, a magyar családoknak sok olyan gyermeket, tisztviselőt, hazafit, férjet, apát és rokont, mint amilyen Te voltál!«

Az intézetünkben végzett kiválóságoknak részleges (I. közlés) névjegyzéke :

Ádám Jenő zeneszerző; Bálint Árpád előadóművész; Brém János cikkíró; vitéz Breznay Lajos cikkíró; Benkő József szakíró; Búza Gábor hegedűművész; Calligaris Ferenc zeneszerző, karnagy; Zimmerman Béla sakkmeister; Csekő Árpád cikkíró; Cser János dr. ped. író; Dallos Sándor író; Dobos András hangversenyénekes; Duffák Mihály hangversenyénekes; Dulovits Jenő fotóriporter; Emhő Gyula szakíró; lovag Frankovics Oszkár diplomata (olasz); Gorzó Dénes szakíró; Halápi Jenő szépíró; Háros Antal szakíró; Hoppe Jenő hegedűművész; Hoppe Rezső szakíró; Horn József dr. szakíró (közgazdaságtan); Hübner József szakíró; Ilosvay Lajos a Magyar Ebtényésztők Orsz. Egy. elnöke, m. kir. gazd. főtanácsos; Jankó László szakíró (helytörténet); Jánossy Imre szakíró; Jós (Joszt) Ferenc szakíró; Jósvay Gábor dr. zeneszerző; Kanabé Gyula entomologus; Kertész Gyula zeneszerző; Kilián Zoltán (rádió-rendező) szépíró; Kiss Károly karnagy; Lados József szakíró; Lenkei István szakíró; Luspay Kálmán zeneszerző; Malaky Mihály sportversenyző; Matzko Gyula szakíró (fizika); Mihalik József szakíró (eszperantó); Molnár János szakíró; Mudry Hugó szakíró; Moravitz Lajos szakíró; Mórócz Sándor közíró; Moussong Géza szakíró; Nagy Adorján a Nemzeti Színház művésze, a Színművészeti Akadémia tanára; Nährer Mátyás szakíró; Orel Géza dr. szakíró; Őrsi P. Attila szakíró; Perjessy Kálmán dr. tankönyvíró, orvos; Petik Kálmán a Gyermeknyaraltatási Akció vezetője, korm. tanácsos; Prockl Gyula szakíró; Reuter Ágoston festőművész; Rupnik Károly szakíró; Scherer Sándor szakíró; Scherer Gyula szakíró; Schranzentaler Jenő műszaki író; Sóváry Béla szakíró; Szócs (Stipanics) József szakíró; Stolmár László dr. szakíró; Sütő József szakíró; Szabó Gyula zeneszerző; ~~beconádi Szabó Lajos földbirtokos~~; Szakáll János dr. ped. író; Szalatsy Richárd szakíró; Szász Alajos szakíró (zene); Szemeszky János énekes; Sztankó Béla tankönyvíró (ének); Szvoboda Kornél zeneszerző; Tabajdi Béla szakíró; Tasch József szakíró; Tellér Gyula szakíró; Till Géza szakíró; Tóbl Ferenc szakíró; Turmayer Sándor festőművész; Végh József ped. író; Volly István népdalgyűjtő; Ujvári Ignác festőművész; Zigány Zoltán ped. író; Zrínyi Károly szakíró.

II.

Magyar a magyarért!

A magyar történet újkori szakaszának mélypontját az összeomlást betetőző párizskörnyéki békeszerződések jelentették. Az ennek következtében a nemzettest tekintélyes hányadára szakadt két évtizedes kisebbségi sors, egyúttal az egyetemes magyarságot is a reménytelen jövő felé sodorta. A Trianon szülte anyagi erővesztés tényei inögött kérlelhetetlenül felszínre vetődtek a területileg különvált nemzetrészeket fenyegető szellemi szétforgácsoltság jelenségei. Ellenségeink — kárörömmel a szívükben — egytetértettek abban, hogy e szomorú sorsfordulattal az ezredéves szentistváni magyar állam dunavölgyi küldetése beteljesedett.

Húsz évig verejtékeztünk, húsz évig reménykedtünk, de ugyanakkor a nemzetközi politika kedvező fordulatának még az elméleti lehetőségei sem mutatkoztak. Mélyen gyökerező nemzeti öntudatunk azonban még ekkor is nagyobb hitet és több erőkifejtést parancsolt a magyar gondolat számára, s a vétkes mulasztásokkal terhelt európai újjárendeződés 20 éves fordulóján, Istenben bízó szívvel tekinthetünk sorsunk további alakulása elé. Az elmúlt év szeptemberi válsága ugyan a világháború rémképeit vetítette elénk, de már azokban a napokban is tanúi lehettünk a magyar kérdés diadalmas előretörésének. A közelmúlt idők méhében a történelmi pillanatok és elhatározások rendkívüli feszítőereje rejtőzött s mindannyiunk személyes élményévé vált a tudat, hogy valamennyien, egyenként is, a magyar sors alakító tényezőivé emelkedhettünk.

Az átélések varázsával követtük a mozgalmas napok eseményrendjét a válság nyárvégi kirobbanásától — az izgalmas komáromi tárgyalásokon át — a november 2-án megtörtént bécsi döntésig.

Nemsokára, a végtelenbe vesző napok múlásával, szabad magyarok és rabmagyarok ölelkezhetek egymással. A lelkesedésnek soha nem látott hulláma áradt végig az országon. Ünnepelet az állam, lelkesedett a társadalom s a nagy magyar hálaadás zenekarában megzendült a legtisztább szólam: ifjúságunk hangja. Megindítóan kedves jelenetek következtek... Az ország valamennyi intézete részt kért az örömnünnepből s más-más ötlettel, kiviteli móddal ugyan, de közös eszméi háttérrel szolgálták a nemzetnevelés fennkölt céljait. A mi lelkünkben is lángot vetett a történelmi szikra s egészévi tevékenységünk a »Hazatérés« gondolatkörében zajlott le.

Amint intézetünk értesült arról, hogy a Felvidék magyarlakta községeiben kitzúzható a háromszínű lobogó, tüstént összehívtuk az ifjúságot s kértük, járuljon hozzá filléréivel a zászlók megvásárlásához. Az 5. évfolyam 20 P-s kezdeményezésére az osztálypénztárak, egyes növendékek s a tanári testület adományából csakhamar 128 P gyűlt egybe. Ez az összeg lehetővé tette 80 db zászló megvételét. Most pedig önkénytelenül is felvetődött a kérdés, hogy miként fogjuk ezeket a Felvidékre juttatni? A növendékek egyöntetű állásfoglalása eldöntötte a kérdést: »Mi magunk, az ifjúság, viszi el, ameddig csak lehet!« Ennek az elhatározásnak különösen az intézet kerékpáros szakasza örvendett. Másnap (okt. 9-én) a terv kivitelének pontos részleteire és megadtuk az utasítást. (Hétfőn (okt. 10-én) reggel indultak útnak derék kerékpárosaink. Intézetünk igazgatója, néhány tanárával együtt, gyorsvonattal érkezett Komáromba. Az indulás előtt lélekemelő ünnepséget tartottunk az Országzászlónál. Itt monadta Szombathy Gyula V. éves növendékünk — többek között — a következőket: »Ha valamikor szükség volt arra, hogy imádkozzunk, úgy most ezekben a sorsdöntő órákban százszorosán szükség van arra, hogy kérjük Isten segítségét... Reméljük, hogy olyan kiegyezésben, olyan igazságszolgáltatásban részesülünk, mely némiképpen feledteti ezt a vergődésben, nyomorúságban és kínban eltelt 20 esztendőt.« Néhány kísérő műsorszám elhangzása után elindultak kerékpárosaink a hosszú, 90 km-es, útvonalon rendeltetésük helyére: Komáromba. A kis csapat megérkezvén céljához, látta, hogy zászlóátadásról semmiképpen sem lehet szó, mivel a csehek a dunai hidat a forgalomtól

teljesen elzárták. Szerencsés véletlen jött a megsegítésünkre. Megtudtuk, hogy rövidesen átjön a túlsó Komáromból az Egyesült Magyar Párt 3 vezető férfia: Esterházy János gróf, Jaross Andor és Szilassy Béla. Elhatároztuk, hogy a zászlókat nekik fogjuk átadni. A koraesti órákban visszamentünk a Dunapartra s a Zsófia hajó előtt sorakoztunk fel. Amikor Teleki Pál gróf meglátta a zárt rendben álló kerékpáros diákokat, szívélyes beszélgetésre odament hozzájuk. Alig fél óra múlva megérkezett Jaross, Esterházy és Szilassy. Engedelmet kértünk a felvidéki vezérektől, hogy az ifjúság üdvözölhesse őket. »Különös boldogságunk — mondotta a szónok — hogy ezeket a zászlókat annak az Esterházynak adhatjuk át, aki a világháborús összeomlás után sem hagyta el ősei földjét. Ott maradt a kisebbségi élet küzdőterén, barátjával, Jaross Andorral, hogy harcoljanak a már reménytelennek látszó magyar győzelemért... Majd Jaross Andor intézett hozzánk lelkes, a hazafiságnak minden tűzével átítatott szót: »Átjöttünk az Öreg-Dunán, de úgy érzem, mégis a fiatal Dunán jöttünk át. Fiatal magyar erők duzzasztják a jövő magyarság kiapadhatatlan erőforrásait... Úgy érezzük, hogy ebben a történelmi pillanatban teljesen egyszívű, egydobbanású magyar lelket és testet ölelhetünk át a Dunának a másik partján. Ebben a szellemben vagyunk itt köztetek és szeretnők átölelni valamennyi magyart most, hogy bizonyára magyarok leszünk ismét.« Esterházy János gróf elvállalta a zászlók átvitelét. Ennek részleteit, igazgatónk s az illetékesek, úgy állapították meg, hogy a térképformára összehajtogatott zászlókat dobozokba rakjuk s kivisszük a hajóhoz... Este újból tisztelegtünk a Zsófia hajó előtt, elénekeltük a »Nádi veréb« kezdetű dalt. A szerenádra hamarosan kijött a hajóból Teleki miniszter úr, Esterházy és Jaross. Midőn befejeztük a »Horthy Miklós táborába« c. nótát is, vezetőnk kérésére Teleki Pál gróf közvetlen szavakkal szólott az egybegyűltekhöz. Ezt a feledhetetlenül egyszerű és őszinte megnyilatkozást igazgatónk és Mesterházy Jenő tanárunk köszönte meg. Teleki Pál gróf erre a következőket válaszolta: »Én is közületek való vagyok! Csak halad-jatok tovább ezen az úton! Már befelé akart menni, amikor hirtelen eszébe jutott valami. Visszafordult és ezt mondotta: »Kánya Kálmán külügyminiszter alszik. Nem volt lelkem felkelteni.« E megindító ünnepség után — sebbel-lobbal — a pályaudvarra siettünk. Igazgatóunktól s a tanároktól búcsúztak el fiaink. A lelkes hangulatban várakozó kerékpáros szakasz Mesterházy tanárunk kívánságára még egyszer elénekelt a »Nádi verebet«, melyet még akkor is vezényelt ernyőjével, amikor az állomásra már csak a robogó vonat pislogó lámpája nézett vissza.

Viszontagságos (szalmán töltött) éjtszaka után másnap (okt. 12-én) reggel 7 órakor hagyták el Komáromot kerékpárosaink. A hazatérés ünnepségei a végzett munkával állottak arányban. Igazgatói rendelkezésre az egész ifjúságot a díszteremben riadóztattuk, ahol elmondotta a komáromi kirándulás történetét, hogy azok is tudják, akik nem lehettek ott.

»Nem akartunk mi nagy dolgot — úgymond az igazgató — nem akartunk mi az újságokba s a rádióba kerülni, nem is gondoltunk mi arra, hogy Esterházy János grófnak és Jaross Andornak fogjuk átadni a zászlókat s, hogy éppen a kultuszminiszter úr fog hozzánk

beszélni. Nem! — Mi csak egyszerűen át akartuk juttatni a zászlókat, ismeretlenül, mert nem is remélhettünk mást. De a jó Isten megsegítette törekvéseinket és nem várt eredményhez vezette. Így lehetővé tette, hogy az a törekvés, mely bennünket fűtött, még külsőségeiben is nemesen nagy keretek között érvényesüljön. Így lett valósággal országos jelentőségűvé a mi komáromi kirándulásunk.»

A történelmi események sodrában úgy éreztük, hogy a fejlődés vonalai még nem zárultak le. — A ködbeboruló Halottak napján a bécsi Belvedere-palotában feltámadt az eltemetett magyar igazság. Visszatért a magyarlakta Felvidék!!! November 3-án az igazgatónk megint összehívta az ifjúságot. Reggel 8 óra után egy-két perccel ismét megszólalt a riadó-csengő. Nehezen múló, várakozó percek. Nemsokára a díszterembe érkezett a tanári kar is. Igazgatónk ismertette a bécsi döntés rendkívüli jelentőségét, majd arra kérte munkatársait, hogy ki-ki saját szakjának nézőpontjából méltassa e nap történelmi fontosságát.

A szakszerű megnyilatkozások nyomán az ifjúság elé tárultak a visszacsatolt Felvidék történelmi, földrajzi és egyéb értékei. Akadtak olyanok is a tanárok között, akik ragyogó könnycseppjeiken kívül más egyebet nem adhattak növendékeiknek. A fiúk arca teljesen átszellemült. Lelküknek ezt a fogékony állapotát használta fel igazgatónk arra, hogy a következő intelmet intézze fiaihoz: »Aki mátol fogva ugyanúgy végzi munkáját, mint eddig tette, az rossz magyar ember. Mindenkinek még többet kell dolgoznia.« Pillanatonként feldübörgött a taps, felharsant az éljen... Déli 12 óráig tartott a rögtönzött ünnepély. Ezután a közelben lévő Pilsudski-emlékműhöz vonultunk, a szabad lengyel nemzet iránti hálánk és őszinte szeretetünk kifejezéséül.

November 5-én, szombaton d. e. 11 órakor, büszkén, lobogó zászlóval az élen, zártrendi sorokban vonult ki ifjúságunk a budapesti tanítóképző-intézeteknek az Országzászlónál lezajlott hazafias ünnepségére. Pattogó díszmenet, villámgyors fordulatok, majd felhangzótt nemzeti imádságunk, a Magyar Hiszekegy. Az V. évesek szónoka (Óvári Sándor) az emelvényre lépett. Idézte a miniszterelnök úr szavait: »Az ünneplés és az öröm napjai rövidek, reánk ezentúl kemény munka vár!« Célunk Szent István ezeréves birodalmának a feltámasztása. A testvérintézetek művészi kísérszámokkal tették még felejtetlenebbé ezt a szívbemarkoló ünnepélyt.

A lelkesedés első hullámainak elültével áldozatos szívvel tettünk hitet magyarságunk mellett. Még e hó 19-én (közkívánatra megisméltük 26-án) táncal egybekötött műsoros estet (Budaváry László: A kassai kriptában c. művét adták elő növendékeink) rendeztünk a Magyar a magyarért mozgalom javára. A 903 P-t számláló tiszta jövedelemből 800 P-t Wagner Ferenc juttatott el az inségben lévő ipolysági magyar testvéreknek. Szeretetadományukat a legszebb ünnepen, karácsony szent estéjén, osztotta ki meghitt ünnepség keretében — egyenlő arányban — a 20 legjobban rászoruló ipolysági magyar családnak. A fennmaradó 103 P-t pedig az intézetünkbe került felvidéki növendékek felségélyezésére fordítottuk.

Sokan azt gondoltuk, hogy az ünnepségsorozat a tanulmányi színvonal csökkenését fogja eredményezni. Éppen az ellenkezőjét

tapasztalhattuk. Ez a válságos esztendő bizonyult a budai képző legtermékenyebb évének, amennyiben a felső négy évfolyamban egyetlen elégtelen növendék sem akadt s az idei képesítővizsgálatok szembe-tűnő eredményességét igazolja az a tény, hogy az életbe lépő tanítók között — ez év eredményeként — csak jeles- és jórendűek találhatók.

Február elsején szokásos évi (megismételtük 4-én) műsoros-estünket tartottuk, ez alkalommal az április végére tervezett kassai kirándulás céljaira. Színre került a szívvel-lélekkel magyar Budaváry László »Hófehérke« c. darabja. A készséggel közreműködő tanítónő-képzős növendékek, s a többi vendéglány, fiaink szórakoztatása mellett, egészen az éjfélig órákig ropták a magyar csárdást s a kétféle keringőt. Modern táncot még ízelítőül sem kívántak.

Az intézeti épületben ismét minden munkára fordult. Orgona-búgás, hegedűszó, a gyakorlósok zsbongása... jelentette a hétköznapok váltakozását. Lassan azonban elkezdtük a március 15-i nemzeti ünnepre való készülést. A régi márciusi idők fénye sugárzott le ránk: honvédeink e napon kezdték el Kárpátalja megszállását. Így hát március 16-án ismét riadóztattuk az ifjúságot. Az igazgató keresetlen szavakkal esetelte Rákóczi választott népe törhetetlen magyar barátságát és államhűségét.

A nemzeti öntudat azonban tettekből szeret kivirágozni. Szabó Béla tanár kiváló rendezői előkészítése eredményeként április 28-án reggel 7 óra 45 perckor két hatalmas társasgépkocsi gördült intézetünk kapuja elé. Az igazgatóval együtt 8 tanár, 12 hozzátartozó és 56 növendék helyezkedett el bennük. A felszabadult Felvidék legpompázóbb tájai tűntek elő gazdag útitervünk számára. A magyar falvak százai mellett robogtunk el, mígnem Budapest—Vác—Balassagyarmaton át Losoncra érkeztünk. Itt tartottuk az első pihenőnket. Megtekintettük Kármán József emlékművét, s a ref. templomot. Következő állomásunk Rimaszombat volt, ahol Ferenczi síremléke, Tompa szobra és Blaha Lujza szülőháza jelentette a látványosságot. Utunk további során káprázatos néznivalónk akadt az Aggteleki cseppkőbarlangban (Kecső), illetőleg Rozsnyón, Krasznahorkán (vár és mauzóleum), majd a költői szép Szádelői-völgyben bonyolítottuk le 3 órás sétánkat. A szebbnél-szebb tájakat elhagyva célhoz értünk. Kassán kiadós nyári zápor tréfált meg minket, ami azonban vajmi keveset zavarhatott érdeklődő sétáinkban. Megcsodáltuk az égbemeredő dóm nemes és szép vonalait, elmerengtünk a legendás kassai kriptában, útbajtettük a mostanában sokat emlegetett postapalotát... A hazafelé vezető útvonalunkba esett: Miskolc, Lillafüred (Palotaszálló), Parádfürdő és Eger. Tán az utóbbi volt a legszebb állomások egyike. Itt gyönyörködtünk a várban, felidézttük a százados ősök emlékét, s megpihentünk a tanító-ból lett nagy magyar író, Gárdonyi Géza, házában. Megilletődésünket és örömlőnket csak fokozta az, hogy a kiváló regényíró édes gyermeke, intézetünk megbecsült tanára, Gárdonyi József dr., volt szíves vendéglátónk. Az itteni, testben és lélekben való, megerősödésünk után játszi könnyedséggel másztuk meg a Kékestetőt s Gyöngyösön keresztül a főváros felé kanyarodunk, s a 3 napig tartó úti fáradalmat másnap már nem is érezzük kezdtünk hozzá hivatásunk gyakorlásához.

Az igazi szeretet azonban kölcsönösségen alapszik. A látogatást felvidéki testvéreink már a következő hónapban, májusban, viszonz-

ták. A komáromi ref. koed. tanítóképző növendékei — országos hangversenykörútjuk során — hozzánk is ellátogattak. Nagy Sándor igazgató és Teleky Mihály zenetanár vezetésével jöttek. Fényesen összeállított műsort adtak a tiszteletünkre, amire mi este 10 óráig elhúzódo táncsal kedveskedtünk, a II. ker. áll. tanítónőképző-int. ifjúságának közreműködésével.

Az intézetünkben folyó nevelői munka összhangzatossága mellett tanúskodik az a körülmény is, hogy nem elégedtünk meg a csupán érzelmi síkon végbemenő emberalakítással, hanem a jellemképzésnek lehető összes vonatkozásait kiaknáztuk. A történelmi fontosságú eseményeknek érzelemnevelő hatásain túlmenően olyan előadásokkal is iparkodtunk hozzájárulni a történelmileg megalapozott magyarságtudat kialakításához, amelyek a felvetődő kérdéseket elsősorban az értelem fényével világították meg (Budaváry László, A rutén kérdés; Wagner Ferenc, A felvidéki szellemiség; Mesterházy Jenő, A moldvai magyarság; Somody István, Magyar sorskérdések. Ezek a nyilvánosság tájékoztatását célzó intézeti kultúrestéken hangzottak el). Igazgatónk pedig úgyszólván valamennyi megnyilatkozása tárgyául a magyar öntudat kérdését választotta. Ezt fejtegette a f. évi módszeres és szülői értekezleten s ebben az eszmekörben hangzott el a TITOE. ötven éves fordulója alkalmával mondott elnöki megnyitóbeszéde is.

Mindezekre az eseményekre a célját még el nem ért vándor tekintetével nézünk vissza. A történelem kiszámíthatatlan szeszélyét, de ugyanakkor egy gondosan előkészített állami és társadalmi tevékenység gyümölcsét is köszönhetjük bennük. — A torlódó események azonban mégsem tudták a magyar szív viharait lecsendesíteni. Még több örömet, még több boldogságot kíván s lelkével már ott virraszt valahol az ezeréves országhatárokon. Ezt a vágyakozó érzést öntik dalba növendékeink is, amidőn, a komárom—kassai nagy napokra emlékezve, megzendül ajkukon a jövendő nótája:

»Oszlop, oszlop, menetoszlop jobbra
Menetirány Kassa magas tornya,
Lesz még nekünk menetirány más is
Szamos-menti kincses Kolozsvár is« — — —

Wagner Ferenc.

a) Az iskolai év története.*

I. A tanári testület összetételében több változás történt. Nagy Ferenc, intézetünknek 27 éven át volt érdemes tanára, a budapesti tanker. kir. Főigazgatósághoz nyert beosztást, mint a képzőintézeti ügyek szakelőadója. Intézeti munkakörének átvételére 1938. szept. 1-i hatállyal Wagner Ferenc okl. tanítóképző-intézeti tanárt bízta meg a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium, aki egyúttal a szlovák nyelvórákat is ellátja. Kelemen József dr. óradíjas helyettes tanár egy éves tanulmányi szabadságot kapott. Helyettesítését Poór Sándor megbízott tanár végezte. Vincze Sándor r. tanárt a bajai áll. tanítóképző-intézetbe helyezte felettes hatósága 1939. július 1-i hatállyal, míg Váradi József r. tanárt az Országos Közoktatási Tanácsba osztották szolgálatátételre. A tanév folyamán Garamvölgyi Ervin és Kelemen

* A kimerítően részletes ismertetést l. az Évkönyv megfelelő fejezeteiben.

József dr. helyettes-, Vincze Sándor rendes tanárrá lépett elő, Szelenyi Dezső r. tanár pedig bekerült a VI. f. o. 3. fokozatába. A tanév folyamán — két alkalommal — katonai szolgálatra vonult be Váradi József és Wagner Ferenc, illetőleg Garamvölgyi Ervin. Szakszerű helyettesítésükről gondoskodás történt.

Az intézeti munkát Pintér Jenő dr. tanker. Főigazgató, Oberle József tanügyi tanácsos, továbbá Loczka Alajos dr. tanügyi tanácsos, az Országos Közoktatási Tanács igazgatója és Bassola Zoltán dr. miniszteri s. titkár tanulmányozták s az egyes tantárgyak felügyelete céljából az érdekelt szaktanárok óráit látogatták: Krywald Ottó dr. érseki főbiztos (római kat. hittan) és Lux Gyula dr. c. igazgató (kisbbségi német és szlovák nyelvórák, illetve tanfolyam.)

Intézetünk tanári testületéből ez évben a következők kaptak megbízást tanulmányi felügyeletre: Padányi-Frank Antal dr., Csada Imre dr., Ferenczi István, Jaloveczky Péter, Lux Gyula dr., Mesterházy Jenő, Prochaska Ferenc dr., Szalatsy Richárd, Tscheik Ernő és Váradi József. Általános tanulmányi felügyeletre is: Padányi-Frank Antal dr., Jaloveczky Péter és Prochaska Ferenc dr.

II. Intézeti életünknek úgyszólván valamennyi megnyilatkozása több-kevesebb kapcsolatban állott a Felvidék visszatérésével. Ebből a szempontból kiemelkedő eseményeink a következők voltak:

1938. okt. 5. Felvidéki-ünnepély az Országzászlónál.

1938. okt. 6. Az aradi vértanúk emlékünnepe.

1938. okt. 10. Hazafias ünnepély az Országzászlónál, majd kerékpáros szakaszunknak komáromi útja.

1938. okt. 20. Közös magyar-lengyel határt követelő nagygyűlés a Bem-szobor előtt.

1938. nov. 3. A bécsi döntés alkalmából tartott örömnappal intézetünk dísztermében.

1938. nov. 19. Műsoros est a Magyar a magyarért mozgalom javára.

1938. nov. 26. Ugyanezt közkívánatra megismételjük.

1938. dec. 23. Karácsonyi ünnepély Ipolyságon. Ennek keretében adta át — a tanári testület megbízásából — Wagner Ferenc a két táncal egybekötött műsoros-est 800 P. tiszta jövedelmét a hűz legszegényebb ipolysági magyar családnak.

1939. febr. 1. Műsoros est a felvidéki kirándulás javára.

1939. febr. 4. Az előbbi, táncal egybekötött műsoros-estünknek, közkívánatra való megisméltése.

1939. márc. 15. Hazafias ünnepély. Az ünnepi beszédet Mitró László V. é. növ. mondotta...

1939. márc. 16. Alkalmi ünnepély a díszteremben a Kárpátalját megszálló csapataink megindulása örömére.

1939. ápr. 28—30. Felvidéki kirándulás.

1939. máj 20—23. A komáromi ref. koed. tanítóképző-int. látogatása és énekkari hangversenye intézetünkben.

1939. máj. 27. Hősök emlékünnepe. Utána az ifjúság elvonult a nemzeti zászló előtt.

Tanulóink érdeklődési körét kívántuk tágítani azzal is, hogy a magyar neveléstudomány, -történelem, -irodalom és -zeneművészet szakszerűbb szemlélésébe vezettük be őket. E célból növendékeink szépszámú érdeklődő része — tanári irányítás mellett — gyakran

látogatta a Magyar Paedagogiai Társaság, a Magyar Történelmi Társulat, Irodalomtörténeti Társaság, a Petőfi- és Vajda Társaság szaküléseit, a különféle tárlatokat, a Nemzeti Színház havi ifjúsági előadásait, illetőleg a Zeneművészeti Főiskolán rendezett ének- és zenekari hangversenyeket.

Kimagasló zenei teljesítménye volt ifjúságunknak a budapesti tanító, tanítónő, óvónőképző-intézetek és líceumok hangversenyén való részvétel, melyet a zsúfolásig megtelt Zeneművészeti Főiskola nagytermében, febr. 12-én, rendeztünk. Ezen a hangversenyen — s intézeti életünk nagyjelentőségű megmozdulásain — megjelent a minisztériumi ügyosztály részéről Kósa Kálmán dr. min. osztályfőnök, Huszka János dr. min. tanácsos, Balázs Béla tanügyi főtanácsos és Farkas László dr. min. fogalmazó.

Intézeti ünnepségeinket azonban nemcsak felettes hatóságaink, de a szülők is meleg érdeklődésükkel kísérték. Rendkívüli látogatottságnak örvendtek, ezidén is, a székesfővárosi népművelés keretében rendezett intézeti (6) kultúresték. Utolsó kultúrestéken (ápr. 22.), a szokottnál is nagyobb számú közönség jelenlétében, Somody István szerkesztő Magyar sorskérdések címen adott elő, Utry Anna, a Rádió aranykoszorús énekművésznője közreműködésével. Zongorán kísérte Kárpát Zoltán dr. főorvos, zeneszerző. Az eddig tárgyaltakon kívül még az alábbi ünnepélyeinket tisztelték meg vendégeink részvételükkel:

1939. máj. 1. Madarak és fák napja.

1939. máj. 8. Anyák napja, mely alkalommal a gyakorlóiskolai tanulók megjelent szüleiknek köszöntővel és virágcsokorral kedveskedtek.

Az iskola és a szülői ház közötti kapcsolatot egyébként a szülői értekezletek tartásával is biztosítottuk. Két értekezletünk volt a gyakorlóiskolai tanulók szülei részére, egy pedig növendékeink szülei részére.

1939. máj. 10. Versenytanítás. Mestertanítók lettek: Mitró László V., és Sebrek Imre IV. éves növendékek.

1939. máj. 13. A Tanítóképző-intézeti Tanárok Országos Egyesülete e napon tartotta intézetünk dísztermében, fennállásának 50 éves fordulója alkalmából rendezett, közgyűlést. Az elnöki megnyitót intézetünk igazgatója mondotta, az egyesület történetét pedig Mesterházy Jenő tanár ismertette. Az énekszámokat ifjúsági énekkarunk adta elő, Kishonti Barna zenetanár vezényletével.

1939. máj. 11. Az V. évf. hittanvizsgálata.

1939. máj. 15—16. Az V. évf. osztályvizsgálata.

1939. máj. 17. Különbözeti- és magánvizsgálat.

1939. máj. 22—25. Zárthelyi írásbeli képesítővizsgálatok.

1939. jún. 5. Az I—IV. o. hittanvizsgálata.

1939. jún. 5—9. Az I—IV. o. osztályvizsgálata.

1939. jún. 10. Tesznevelési ünnepély és táncvizsga.

1939. jún. 11. Évzáró ünnepély. Előzőleg hálaadó istentisztelet.

1939. jún. 12. A képesítővizsgálat előértekezlete.

1939. jún. 12—17. Szóbeli képesítővizsgálatok.

1939. jún. 17. Záróértekezlet.

1939. jún. 17. d. u. Évzáró értekezlet.

1939. jún. 27. reggel 8 órakor. A líceumi tanulók beírása.

1. Hatóságok.

Tanulmányi tekintetben az iskola a vallás- és közoktatásügyi miniszter vezetése alatt áll.

Vallás- és közoktatásügyi miniszter:

Hóman Bálint dr.

Államtitkár:

Jalsoviczky Károly dr.

A tanítóképző-intézeti ügyosztály főnöke: Kósa Kálmán dr., miniszteri osztályfőnök.

A budapesti tankerület kir. főigazgatója: Pintér Jenő dr., c. egyetemi nyilv. rendes tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja.

b) A tanári testület névjegyzéke és iskolai munkaköre.

Sorszám	A tanár neve	Képesítése és alkalmazásának minősége	Szolgálati éve		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ennél az intézetnél			
1	Padányi-Frank Antal dr.	Pedagógia, filozófia szakos, rendes tanár, igazgató, tanügyi főtanácsos.	28	20	Hivatás órája I. 1. Tanítói hivatás órája IV. 1; V. 1.	3	Az intézet szellemi, anyagi ügyeinek és internátusának vezetője. Az Apponyi Kollégium budapesti tagozatának igazgatója. Az Angolkisasszonyok budapesti r. k. tanítóképző-intézet képeztővizsgálatának elnöke. Tanulmányi felügyelő. Körzeti iskola-felügyelő. Lakik: I., Fery Oszkár-utca 40. sz.
2	Budaváry László	Gyakorlóiskolai tan. okl., a gyak. isk. vezetője.	29	4	A Gyakorlóiskola III-IV. osztályát vezette, résztvett a tanítónővendékek gyak. kiképzésében.	30	Lakik: III., Bécsi-út 88. I. ép. fdszt. 14.
3	Csada Imre dr.	Mennyiségtan, fizika szakos, rendes tanár, c. igazgató.	31	1	Mennyiségtan III. 2; IV. 2; V. 2. Természettan III. 3; IV. 5. Gyakorlati kiképzés V. 1.	15	A fizikai szertár őre. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Fery Oszkár-utca 84. II. 2.

Sorszám	A tanár neve	Képesítése és alkalmazásának minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ennél az intézetnél			
4	Ferenczi István	Gyakorlóiskolai tan. okl., a gyak. isk. vezetője.	32	5 ^{1/2}	A Gyakorlóiskola I-II. osztályát vezette, résztvett a tanítónövények gyakorlati kiképzésében.	30	Lakik: VI., Székely Bertalan-u. 23. III. 1.
5	Frigyes Béla	Természetrájt, kémia, fizika szakos, rendes tanár.	23	10	Mennyiségtan I. 3; II. 3. Tanítási gyakorlat IV. 2; V. 3. Közgazdaságtan V. 2. Lélektan III. 3. Szépirás I. 1.	17	A cserkészcsapat parancsnoka. Lakik: I., Fery Oszkár-u. 55. I. 20.
6	Garamvölgyi Ervin	Testnevelő tanári okl., helyettes tanár.	3	3	Testnevelés I. 3; II. 2; III. 2; IV. 2; V. 2. Játék V. 1. Tanítói hivatás óra III. 1. Gyakorlati kiképzés V. 1.	15	A III. oszt. főnöke. A Sportkör tanárelnöke. A testnevelési szertár öre. Internátusi felügyelő tanár. Lakik: I., Fery O.-u. 40.
7	Gárdonyi József dr.	Gazdasági tanár.	26	3	Gazdaságtan II. 2; III. 2; IV. 2.	6	A gazdasági szertár öre. Lakik: V., Nádor-u. 34.
8	Hüttl Ármin	Lelkeszi és tanítói okl., vallástanárr.	34	26	Ág. b. ev. hittan I. 1; II. 1; III. 1. IV. 1; V. 1;	5	Lakik: I., Verböczy-u. 28.
9	Jaloveczky Péter	Természetrájt, kémia, fizika szakos, rendes tanár, c. igazgató.	34	20	Természetrájt II. 4; III. 4; IV. 4. Tanítói hivatás órája II. 1. Gyakorlati kiképzés V. 1.	14	A II. osztály főnöke. A természetrájt, ásvány-vegytani szertár öre. Igazgatóhelyettes. Tanulmányi felügyelő. A Salvator róm. kat. tanítónőképző-intézet képesítővizsgálatainak miniszteri biztosa. Lakik: XI., Tétényi-út 110.
10	Kelemen József dr.	Magyar, német szakos, helyettes tanár.	5	2	Szabadságon.	16	A bécsi Collegium Hungaricum ösztöndíjas tagja 1938. nov. 1-től a tanév végéig.
11	Kishonti Barna	Ének és zene szakos, rendes tanár.	22	20	Ének I. 3; II. 3; III. 1; IV. 1; V. 2; Zene I. 1; II. 1; III. 1; IV. 1; V. 1. R. k. egyh. IV. 1; V. 1. Karének I-V. 1. Gyakorlati kiképzés V. 1.	19	A zenei szertár és könyvtár öre. Lakik: I., Fery Oszkár-u. 48.

Sorszám	A tanár neve	Képesítése és alkalmazásának minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ennél az intézetnél			
12	Lux Gyula dr.	Magyar, német szakos, rendes tanár, c. igazg.	28	11	Szabadságon.		Az egyéves német nyelvi tanítói továbbképző tanfolyam vezetője. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Orbánhegyi-út 13/a.
13	Mesterházy Jenő	Történelem, magyar, földrajz szakos, rendes tanár, tornatanári okl.	26	20 ^{1/3}	Történelem I. 2; II. 2; III. 2; IV. 2. Alkotmánytan V. 4. Magyar nyelv III. 3. Gyakorlati kiképzés V. 1.	16	Az V. osztály főnöke. A történelmi szertár és könyvtár öre. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Királyhágó-tér 9.
14	Poór Sándor	Német, magyar szakos, megb. tanár.	1	1	Német nyelv: I. 2; II. 2; III. 2; IV. 2; V. 2; Kisebbs. német II. 2; III. 2; V. 2.	16	A német szertár öre. Lakik: I., Fery Oszkár-u. 40.
15	Prochaska Ferenc dr.	Földrajz, magyar, történelem szakos, okleveles közgazda, rendes tanár.	20	10	Földrajz I. 3; II. 2; III. 2; IV. 2. Tanítási gyakorlat V. 3; IV. 2.	14	Az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület tanár-elnöke. A földrajzi szertár és könyvtár öre. Tanulmányi felügyelő. Az Angolkisasszonyok r. k. tanító-nőképző-intézet képe-sítővizsgálatain kormányképviselő. Lakik: I., Csörsz-u. 9.
16	Szabó Béla	Földrajz, természetrajz, kémia szakos, rendes tanár.	8	8	Kémia I. 4. Testtan II. 2. Zene I. 1; II. 1; III. 1. IV. 2; V. 2. Prot. egyházi ének III. 1; IV. 1; V. 1. R. k. egyházi ének III. 1. Zenekar II-V. 1.	18	Lakik: I., Mészáros-u. 60/c. I. 2.
17	Szálotsy Richárd	Pedagógia, filozófiaszakos tanár, gyak. iskolai tan. okl., a gyakorlóiskola vezetője.	33	12	A gyakorlóiskola V.—VIII. osztályát vezette, résztvett a tanítónövendékek gyakorlati kiképzésében.	30	Lakik: XI., Tétényi-út 19.

Sorszám	A tanár neve	Képesítése és alkalmazásának minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított ?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ennél az intézetnél			
18	Szelényi Dezső	Magyar, német szakos, rendes tanár.	26	15	Irodai teendőket végez.	30	Lakik : I., Roham-u. 5. fsz. 1.
19	Tóth Ernő	Lelkészi és vallásos tanári okl., vallások-tató.	7	4	Ref. hittan I. 1 ; II. 1 ; III. 1 ; IV. 1 ; V. 2. Ref. hittan a gyakorlatiskolában I—IV. 1 ; V—VIII. 1.	8	Lakik ; Csillaghegy, Vörösmarty-u. 3.
20	Tscheik Ernő	Rajz szakos, rendes tanár, c. igazgató.	33	20	Rajz I. 2 ; II. 2 ; III. 2 ; IV. 2 ; V. 2. Kézimunka I. 2 ; II. 2 ; III. 1. Gyakorlati kiképzés V. 1.	16	Az I. osztály főnöke. A Segítő Egyesület tanárelnöke. A rajz és kézimunka szertár öre. Tanulmányi felügyelő. Lakik : I., Böszörményi-út 8.
21	Vajda János	Hittanári okl., rendes hittanár.	8	7	Hittan I. 2 ; II. 2 ; III. 2 ; IV. 2 ; V. 2. Gyakorlatiskolai hittan I—VIII. 6.	16	A Jézus Szíve ifj. Szövetség és a gyakorlatiskolai Szivgárda igazgatója. Lakik : I., Márvány-utca 48.
22	Váradai József	Filozófia, pedagógia szakos, rendes tanár.	25	18	Neveléstan IV. 4. Iskolaszervezetten V. 2. Pedagógia gyak. V. 2. Tanítási gyakorlat V. 6.	14	A pedagógiai szertár öre. Az önképzőkör felső tagozatának tanárelnöke. Tanulmányi felügyelő. Körzeti iskolafelügyelő. A Salvator-intézet tanítóképesítővizsgálatának elnöke. Lakik : I., Németvölgyi-út 8.
23	Vincze Sándor	Történelem, magyar szakos, rendes tanár.	6 ^{1/2}	6 ^{1/2}	Magyar I. 4 ; IV. 2 ; V. 4. Neveléstörténelem V. 3. Gyakorlati kiképzés V. 1.	14	A magyar szertár és könyvtár öre. A kultúresték rendezője. Köztartásvezető. Lakik : I., Fery Oszkár-utca 40.

Sorszám	A tanár neve	Képesítése és alkalmazásának minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ennél az intézetnél			
24	Wagner Ferenc	Történelem, magyar szakos, óradijas helyettes tanár.	2	1	Magyar II. 3. Szlovák nyelv II. 4; III. 4; IV. 4; V. 4.	19	Az önképzőkör alsó tagozatának tanárelnöke. Internátusi felügyelő tanár. Lakik: I., Fery Oszkár u. 40.
25	Vujicsics Dusan	Lelkészi okl. óraadó hitokt.	—	3	Gör. kel. hittan I. és V. 1.	1	Lakik: Pomáz, Pest. vm.
26	Rutkay Miklós dr.	Hittanári okl. óraadó hitokt.	16	12	Gör. kat. hittan I. és III. 1.	1	Lakik: VIII., Damjanich-utca 14.
27	Kiss Mária	Munkamester-női okl., gyak. isk. óraadó tanítónő.	5	5	Női kézimunka a gyakorlóiskola I.-IV. 1.	1	Lakik: I., Társ-u. 6.
28	Kriska Irén	Tanítónői okl., gyak. isk. óraadó hitoktató.	4	4	Ág. h. ev. hittan a gyakorlóiskolában I—VIII. 1.	1	Lakik: II., Ostrom-u. 31.
29	Timár Mihály dr.	Orvosi okl., óraadó.	1	1	Egészségtan V. 1.	1	Lakik: VIII., József-körút 41.

A leventeoktatói tanfolyamot vezették: **Tahy Géza**, **Tóth Ervin** vezetőfőoktatók és **Dr. Scholz Brúnó** főoktató. Az intézet növendékei közül a II. oszt. 2, III. oszt. 2, IV. oszt. 2, V. oszt. 1, összesen heti 7 órában részesült kiképzésben.

Intézeti orvos: **Sarudy Elemér dr.** belgyógyász szakorvos, ideg- és elmeorvos, egyetemi tanársegéd.

Irodába beosztva: **Divald Irén** polg. isk. rendes tanár.

Intézeti számvivő: **Papp Antal dr.** számtiszt.

A tanári testület nyugalmozott tagjai:

1. **Horvay Ede** c. ig., rendes tanár. Szaktárgyai: nyelv- és történettud. és zene. Szolgálati éveinek száma: 35. Nyugalomba vonult 1926-ban. Lakik: I., Szendy-u. 2.

2. **Németh Sándor** tanügyi főtanácsos, c. ig., rendes tanár. Szaktárgyai: nyelv- és történettud. Szolgálati éveinek száma: 35 év. Nyugalomba vonult 1936-ban. Lakik: I., Ugocsa-u. 3.

3. **Éber Rezső** c. ig., rendes tanár, Szaktárgyai: fizika, kémia, mennyiségtan. Szolgálati éveinek száma: 35. Nyugalomba vonult 1938-ban. Lakik: XIV., Stefánia-u. 13/c. 7. 1.

Intézeti segédszemélyzet.

Gazdasszony: Kurách Emma. 1919. óta teljesít szolgálatot. Az intézetben 1934. óta működik. *Kertész:* Szláby József. 1911. óta teljesít szolgálatot. *Kisegítő szolgáló:* Csikós Nagy Lajos. 1935. óta teljesít szolgálatot.

c) A tanári testület irodalmi és társadalmi munkássága.

Intézetünk tanárai tagjai több országos egyesületnek és társaságnak, melyekben értékes munkásságot fejtettek ki.

Padányi-Frank Antal dr.: Ebben az évben a következő előadásokat tartotta: 1. A legjobb családvédelem a jó nevelés. (Magyar Családvédelmi Szövetségben.) — 2. A családi nevelés alapvető kérdései. (A Magyar Katolikus Orvosok Szent Lukács Egyesületében.) — 3. A tanítóképző-akadémia tartalma. (A Tanítóképző-intézeti Tanárok Országos Egyesületében. Megjelent a Magyar Tanítóképzőben.) 4. A családi nevelés köréből vett esetek megbeszélése. (Magyar Családvédelmi Szövetségben.) — 5. Öntudatos magyarság. (A T. I. T. O. Egyesületében. Megjelent a Magyar Tanítóképzőben.) — A népiskola VII. és VIII. osztályának jelentősége. (Pedagógiai szeminárium, Gyömrőn.)

A következő cikkeket írta ebben az évben: 1. Kölcsény intelmei a Szent István emlékében. (Néptanítók Lapja.) 2. Egységes nemzeti nevelés a tanítóképző-intézetben. (Iskola és Élet.) 3. Gyöngyök Kölcsény gondolataiból (Dunántúli Tanítók Lapja.)

Önállóan megjelent munkája: A nevelés módszere (621 lap).

Budaváry László: Az elmúlt évben megjelent A gyémántos karkötő c. társadalompolitikai regényének II. kiadása; A kassai kriptában c. irredenta színmű első és második kiadása; Hófehérke c. dalos mesejáték négy felvonásban. Vihar a Kárpátokban c. irredenta regény. Azonkívül szerkesztette a tizenkilencedik évfolyamában megjelenő Nemzeti Élet című nemzetvédelmi, politikai és közgazdasági hetilapját.

Csada Imre dr.: Matematikai apróságok a tanítás köréből címen előadást tartott a Középfiskolai Tanárok Nemzeti Szövetsége Mennyiség- és Fizikai Szakosztálya ülésén. — Az Aranykapu vezérkönyvsorozatban »Számolás és mérés az elemi iskola VI. osztályában« címen vezérkönyvet írt.

Ferenzi István: Orsz. kat. tanügyi tanácsos. Önálló cikkeket írt a Tanítók Évkönyvébe. Munkatársa volt a Tanítók Lexikona szerkesztésének. Előadást tartott a rádióban. »Gyöngyszemek az iskolában« címen nevelői aforizmákat írt. A felvidéki tanítótság átképzését szolgáló tanfolyamokon előadó volt.

Garamvölgyi Ervin: Testnevelési vezérkönyvet írt »A néptanítók pedagógiai kiskönyvtára« c. sorozatban az V. osztály számára.

Mesterházy Jenő: Rádió-előadásokat tartott. A Székesfőváros Iskolánkívüli Bizottságának felkérésére tanulmányi kirándulásokat vezetett Budapest és közeli környéke műemlékeinek, művészeti szépségeinek megismertetésére. Társadalmi (népművelési) egyesületeknek ismeretterjesztő előadásokat tartott. — A »Kansz« elnöki bizottsági munkálataiban állandóan részt vett. — Tanulmányokat írt a Magyar Tanítóképzőbe; Pedagógiai Szemináriumba (Budapest legrégibb temetője és nagyjaink. Múzeum-kert szobrai; Budapest templomai; Parlamenti-Múzeum); Ifjúsági Vöröskeresztbe (Szent István városa: Székesfehérvár; A budai várhegyi barlang és kialakulása; A budavári barlang és az őskori ember.); Magyar Lélekbe (Kéz a kézben a lengyel testvérekkel; A 90 éves tabáni honvédsírok); A Búvárba (Szent István-korabeli emlékek; A régi vizivárosi-temető; A Gellérthegy); a Napkeletbe (A Svábhegyi-Óravilla; Egy budai palota sorsa; Az óbudai katonai amfiteátrum; A Gellérthegyi-Citadella); a Hungaria több idegennyelvű és magyar számába (műtörténelmi tanulmányok és a visszakerült részek művészi emlékei); a London—New Yorkban megjelenő Apollo c. művészeti folyóirat novemberi és januári számaiba (A magyar ötvösművészet a XVI. századig.). —

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium megbízásából a debreceni Nyári Egyetem számára megírt magyar nemzet története című összefoglalását angol nyelven is kiadták (a németen és lengyelen kívül). Megírta a minisztérium iskolánkívüli népművelési ügyosztálya megbízásából a Felvidék műemlékeiről szóló tanulmányát. Ezenkívül különböző folyóiratokban könyvismertetéseket írt.

Szalatsy Richárd: A helyesírás eredményes tanításának lélektani alapja, módszere és eszközei. — Helyesírási gyakorlatok a népiskolák II., III., IV. osztályai számára. — Résztvett a Tanítók Lexikona szerkesztésében.

Váradí József: a Magyar Paedagogiai Társaság elnökségi tagja, a Szent István-Akadémia, az Országos Széchenyi Curia, az Országos Gárdonyi Társaság, a Magyar Ifjúsági Irodalmi Társaság, a Magyarok Világszövetsége választott rendes tagja, a Magyar Társaság, a TITOE. választmányi tagja, a Katolikus Tanügyi Tanács tanácsosa és főiskolai szakosztályának jegyzője. A róm. kat. Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolán a módszertan tanára és a gyakorlati kiképzés vezetője. Résztvett az Orsz. Közokt. Tanács munkálataiban. Cikkeket, könyvismertetéseket írt a Magyar Paedagogia, a Magyar Tanítóképző, a Magyar Lélek, a Magyar Tanítók Lexikona, a Néptanítók Lapja című lapokba. Ebben az évben két ízben teljesített katonai szolgálatot a Felvidéken. Pestvármegye tanítóságának pilisvörösvári pedagógiai szemináriumában és a kisebbségi tanítási nyelvű népiskolák tanfolyamain előadásokat tartott, s mint kezdeményező (társelnök) irányította a Budapesti Népfőiskolai Széchenyi Szövetség működését.

Wagner Ferenc: Előadást tartott (1938—39-ben) a Felvidéki Tud. Társ.-ban s a szegedi egyetem Barátai Egyesületének Bölcsészeti Szakosztályában a cseh-szlovák történetírásról, s az intézeti kultúrestén »Felvidéki szellemiség« címen. — Nyomtatásban megjelent

1938—39-ben: Niederle csehnyelvű szláv archaeologiai kézikönyvéről írt ism. (Dolg. a magy. kir. Ferenc József-Tudományegyetem Arch. Intézetéből.). A cseh-szlovák történetírás új útjai. (Történetírás.) Kisebbségi dolgozatokat írt, a fenti lapokon kívül, a következőkbe: Nevelésügyi Szemle, A Cselekvés Iskolája, Magyar Tanítóképző, Polgári Iskolai Tanáregyesületi Közlöny, Néptanítók Lapja, Nemzeti Újság.

d) Különböző jelentések:

I.

Épület. Berendezés. Udvar. Kert.

Épületünkön az elmúlt évben is végeztettünk némi tatarozást. Az intézet és az internátus több helyiségét kifestettük.

Udvarunk teljesen a játék és a sport céljait szolgálja. A testnevelés szempontjából kívánatos volna, hogy a földművelésügyi minisztérium tulajdonában lévő szomszédos telek (ezelőtt állami faterlep) az intézetünkhöz csatoltassék.

Az intézet kertje 700 négyszögöl. Belőle lehetőség szerint a mezőgazdasági termelés minden ágának szakítottott egy-egy kis terület. Így van benne konyhakert, virágoskert, szőlő, gyümölcsös és a szántóföldi termények bemutatására való parcellák. A tanulók a gazdaságtan elméleti oktatásának gyakorlati részét itt sajátítják el.

A kert felszerelése: méhes, üvegház, négy melegágy. Ezekben a néptanító számára oly fontos méhészkedést, továbbá virág- és műkerti növények nevelését, korai zöldségtermelést tanulja meg az ifjúság a gazdaságtan tanára és az intézet kertészének irányításával.

Internátus.

Intézetünk fokozottabb mértékben biztosíthatja azoknak a növendékeknek a nevelését, akiket szülők teljesen az internátusra bízhatnak. Ezt az alaposabb nevelést különlegesen biztosítja a közös étrend, a bőséges tanulási alkalom, a tanulmányi, erkölcsi és egészségügyi felügyelet. Az internátusi ifjúság jó szellemére vall, hogy a nevelés munkájából maga is kiveszi részét: felügyelnek egymásra, támogatják egymást munkájukban. Az internátus szigorú fegyelmet követel, amely azonban nem rideg, hanem melegséggel párosult szigorúság, s így a szülőnek és a növendéknek egyaránt érdeke.

Köztartás.

Az intézet köztartása az elmúlt esztendőben is zavartalanul működött. Az étkezés rendje olyan volt, mint az előző iskolaévben. Ez évben is, a 8 órától délután 2 óráig folyó tanítások miatt, az ebéd délután 2 óra 10 perckor volt, s ezért a növendékek délelőtt 11 órakor zsemlyét kaptak.

Segélyezés, ösztöndíjak, alapítványok.

Az elmúlt iskolai évben az évvégi állapot szerint intézetünk 159 növendéke közül 64 kapott az internátusban ellátást és lakást. A kintlakók mind szüleiknél vagy közeli rokonaiknál laktak. A bentlakók közül 5 növendék ingyenes ellátásban részesült, 7 növ. havi 20 P-t, 12 növ. havi 30 P-t, 13 növ. havi 40 P-t és 27 növ. havi 50 P-t fizetett. Egy növ. pedig havi 18 P-ért ebédet kapott.

A székesfővárosi Gyermekfelruházási Akcióból az iskolanővérek útján ez évben is több növendék részesült segélyben.

Alapítványaink kamatai részben anyagi segítségek, részben erkölcsi jutalomnak tekinthetők.

1. A Keller-alapítvány 6 P-s kamatát a versenyben legjobbnak bizonyult gyakorlati tanító: Mitró László kapta.

2. A Sztankó-alapítvány 6 P-s kamatát Övári Sándor kapta, aki a testgyakorlásban tűnt ki.

3. A 40-éves találkozó alapítvány 6 P-s kamatát a legharmonikusabban képzett tanuló: Kövesdi Pál kapta.

4. A Roxer-alapítvány 6 P-s kamatát Szombathy Gyula kapta, aki az önképzőkörben és ünnepélyeinken sokat dolgozott.

5. A Horvay Ede-alapítvány 12 P-s kamatát szorgalma és előmenetele elismeréséül Károly Sándor kapta.

Ez alapítványok kamatai kb. csak a harmadát teszik ki a kifizetendő összegnek, a kétharmadát (20 P-t) az Iskolatársak Egyesülete adományozta.

6. A Quint József-alapítvány 98.73 P. kamatát arányosan elosztva, tankönyvszegély címén a következők kapják: Bulyáki Lajos I. é., Wimmer József II. é., Csitáry Ferenc III. é. és Kubát Ferenc IV. é. növ.

7. A Gyertyánffy-alapítvány 20 P-s kamatát Kövesi Imre kapta.

8. Az iskolatársak Sztankó Béla-alapítványának 30.28 P. kamatát Gyalóközi Béla kapta.

9. Szóts József ny. polg. isk. igazgató úr 100 P-s jutalomdíját Arany Rezső és Posch Emil kapták.

10. Az intézeti javadalomból 5—5 P-s jutalomdíjban részesültek: Tóth István, Nagy Lajos, Tóth Béla, Pór János és Vörös Gyula.

11. Somody István szerkesztő úr fel nem vett előadói tiszteletdíját, mint jutalmat, Pálos Mihály kapta.

12. Molnár Mihály kisteleki ny. tanító úr 10 P-s adományát évközben Balla Zoltán IV. é. növ. kapta.

13. Az Iskolatársak 40 P-s adományát évközben Mándy Tibor III. é. és Pásztor Béla II. é. növ. kapták.

14. Nyári tanulmányi segélyben (turista útjukra) részesültek (à 5 P):

a) Horvay Edéné-kirándulási alapítványból: Balogh Gyula, Kovács Zoltán, Lengyel István, Nagy László, Sebrek Imre, Szablár Ferenc, Vörös István, Zajtai Antal IV. é. növ., Csomós Sándor, Fekete Béla, Horváth József, Kiss József, Koren István és Kunsági Elemér III. é. növ.

b) az intézeti javadalomból: Rác László, Varjú Gyula III. é. növ., Balla Sándor, Czettel József, Gábrriel Ferenc és Szentirmai László II. é. növ., Kovács Gyula, Medgyessy Sándor, Munkácsi Károly és Sebrek József I. é. növ.

15. A Horthy Miklós-ösztöndíjalapból 200—200 P-ben részesült: Károly Sándor V., Kovács Zoltán IV., Turchányi Emil III. é. növ.

Az intézet nevében minden adakozónak hálás köszönetet mondunk.

II.

Nevelés. Fegyelem.

Minden tevékenységünk arra irányult, hogy tanítványainkból valóságos, hazafias, művelt, jómodorú úriembereket és lelkiismeretes tanítókat neveljünk. Ezt a célt szolgálta az a határozatunk is, amely szerint a helyettesítések alkalmával a társadalmi érintkezés formáiról beszélgettünk.

Arra törekedtünk, hogy növendékeink ne csak külső kényszer, hanem belső szükséglet alapján is kövessék a jót és hogy e cél felé való törekvésünkben növendékeink velünk együtt érezzenek.

Az erkölcsi tökéletesedést, a mélyebb lelkiséget, az egységes világnézet ügyét szolgálta a tanártestület azzal, hogy egyes ifjakat segített abban, hogy sajátos kérdéseiket megoldhassák. Az osztályok jó közszelleme szempontjából nagy gondot fordítottunk arra, hogy ártalmatlanná tegyük azokat, akiknek élénk érzékük van a lázadás, az ellenzékiesség, a gúnyolódás stb. iránt. Ezen az úton a rombolás vezéreiből általában az építés híveit formáltuk.

Nevelő törekvéseink egyes részleteiről az alábbiakban számoltunk be:

1. Vallás erkölcsös nevelés.

Intézetünk nagy gondot fordít arra, hogy növendékei valóban vallásosak legyenek. Életünkkel és az összes tantárgyak tanításával törekedtünk ezt a célt szolgálni.

A hittanárok a vallásos nevelésről a következőket jelentik:

A róm. kat. hittanár.

Katolikus növendékeink szempontjából, mint minden tanév, az idei is különösen természetes folytatása volt a tavalyinak. Hisz az Eucharisztikus Világkongresszusra nem lehetett nem gondolni. Abban a szellemben igyekeztünk idén is mennél többet tanulni, s mennél különbbé lenni. Akiknél volt eredmény, azoknak boldogságot jelentett, azoknak van miért hálát adni. Nagy szerepe volt ebben az eredményre való törekedésben a szokásos év-eleji lelkigyakorlatnak, melyet szept. 28—okt. 1-ig terjedő időben P. Polgár Sándor S. J. igen hatásosan és sok lelki eredménnyel tartott. Ez alkalommal is köszönetet mondunk neki. A jó Isten áldása és fiaink imája kísérelte életében. Lehetőleg az idén is megtartottuk a hó negyedik szombatján esedékes közös szentgyónást s így legalább havonta egyszer minden növendékünk magához vette az élet kenyerét. A gyónásban ismételtén segítségünkre voltak P. Elsasser Gyula S. J., Kanyó István és Gáspár Gusztáv hittanár urak. Hálásan köszönjük fáradozásukat.

A gyakorlósok között levő szívgárdistákat a tavalyi munkának megfelelőleg ismét 15 IV. és V. éves növendékünk nevelgette s törekedtek gyakorlatilag is elsajátítani a szívgárdai munkát. Jún. 4-én volt kis gyakorlósaink első szentáldozása s délután szülői értekezlettel kapcsolatos ünnepély keretében Szívgárdista avatás.

Részt vettünk a katolikus Nagygyűlés alkalmával tartott ifjúsági szentmisén, éjféli szentségimádáson, valamint a befejező szentségi körmeneten. Katolikus cserkészeink Frigyes Béla parancsnok, tanár úr, vezetésével fáradságot nem tekintve vettek részt a rendezésben. V.

éves növendékeink a tavalyihoz hasonlóan utolsó diák-miséjükön közös szentáldozáshoz járultak s mondtak köszönetet ifjúságuknak intézetünkben eltöltött öt évéért.

Midőn a tantestület tagjaira, mint munkatársaimra, hálából a jó Isten áldását kérem, külön is köszönetet kell mondanom szíves támogatásukért az Igazgató úrnak, valamint Kishonti Barna énektanár, Garamvölgyi Ervin, Poór Sándor és Wagner Ferenc internátusi felügyelő tanár uraknak.

A ref. vallástanár:

Sokkal mozgalmasabb napokat láttunk, mint az előző évben. Isten különösképen megmutatta hatalmát életünkben a Felvidék visszaadásával és ez az örvendetes esemény nagy mértékben növelte hitünket, tette gazdag élményekkel teljessé óráinkat.

Csendes napjaink, illetőleg nagyszerű előadóink is kedves és mély benyomásokat hagytak szívünkben.

Dicséretet érdemel a IV. osztályosok egyik csoportjának a vállalkozása, mely egész év folyamán nagy szeretettel vezette a vasárnapis iskolát gyakorlóságok részére.

Az ág. hitv. ev. hittanár:

Az ág. hitv. ev. vallástanítás az egész esztendő folyamán zavartalanul folyt le. A tanév kiemelkedő eseményei az idén is a hiterősítő előadások voltak, amelyeket a várbeli és a Deák-téri templomban tartottunk. Istentiszteleteket a bécsikaputéri templomban látogattak a növendékek. Ugyanott ünnepeltük meg október 31-ét is.

A növendékek szorgalma és viselkedése kifogástalan volt.

2. Hazafias nevelés.

A magyarság jövőjét csak a nemzeti egység biztosíthatja. Ennek tudatában tanításunk és nevelésünk minden kínálkozó alkalmát igyekeztünk a nemzeti nevelés javára felhasználni. Öntudatos magyarrá nevelésünk ezévi munkáját részletesen ismerteti a »Magyar a magyarért!« c. beszámoló.

3. Művészi nevelés.

Az irigyelt, boldog budapesti iskola sem tarthatja meg rajzórát a Szépművészeti Múzeumban vagy a Műcsarnokban, mert ötnegyed órai erős gyaloglással jutnánk oda. Így csak a tanévenként rendezendő hat félnapos kirándulás ad lehetőséget, hogy növendékeink művészi nevelését, műtörténeti ismeretét, kiállítások és múzeumok művészi alkotásainak szemléltetésével gyarapítsuk. A művészi nevelésnek fővárosunk adta lehetőségeit így kellően nem aknázhajtuk ki.

4. Tanulmányi kirándulások.

Kirándulási tervzetünkben évenként 6 félnapos kirándulás szerepel. A folyó tanévben az alant felsorolt helyeket látogattuk meg:

1. *Szeptember hó 19-én:* I. o. Növénytani sétá. II. o. Növénytani sétá. III. o. Iparművészeti Múzeum. Fővárosi Képtár. IV. o. Budapest környéke. V. o. Népegészségi Múzeum.

2. Szeptember 27-én: I. o. Központi Temető. II. o. Szépművészeti Múzeum. Régi és új képtár. III. o. Közlekedési Múzeum. IV. o. Királyi Palota. Szent Jobb. V. o. Gömbös Gyula-utcai Gyógypedagógiai Intézet.

3. Október 14-én: I. o. Szépművészeti Múzeum. Görög és római szobrászat, építészet. Feszty Árpád körképe. II. o. Orsz. Levéltár. III. o. Parlamenti Múzeum. IV. o. Budapest környéke. V. o. Pedagógiai Szeminárium.

4. December hó 6-án: Az Őszi tárlat megtekintése a Műcsarnokban önként jelentkező tanulókkal.

5. Március hó 3-án: A Karitás kiállításának megtekintése után az I. o. Növénytár. II. o. »Műterem«. A Kuria előcsarnoka. A fővárosi elektromos művek kiállítása. III. o. Állattár. IV. o. »Műterem«. Kuria előcsarnoka. A fővárosi elektromos művek kiállítása. V. o. Családiiskola.

6. Március 31-én: I. o. »Derű a művészetben« kiállítás a Műcsarnokban. II. o. Akadémia és tára. III. o. »Derű a művészetben« kiállítás a Műcsarnokban. IV. o. Mezőgazdasági kiállítás. V. o. A Bszkrt. pszichotechnikai-intézete.

5. Zenei élet.

Ifjúságunk az idén is örömmel megragadott minden alkalmat arra, hogy vallásos és hazafias érzését, a magyar dalművészet iránt táplált lelkesedését kifejezésre juttassa s az intézeti életet ezen a téren is hangulatossá tegye.

Az intézet férfikara, melyben a növendékeknek több mint fele résztvett, a heti 1 karénekóra keretében a következő karokat gyakorolta és adta elő:

Himnus, Szózat és Hiszekegy. (Nemzeti ünnepünkön s más ünnepélyes alkalmakkor sokszor sorra kerültek, mindenkor komolyságukhoz méltó lelkesedéssel és készültséggel, eredeti alakjukban adta elő a férfikar.)

Molnár A.: Igazságot Magyarországnak. (Okt. 6.)

Serkenj föl! (névnapi köszöntő, jan. 17.)

Liszt: Ünnepi dal. (Febr. 1.)

Bárdos L.: Spártai gyermek.

Kodály Z.: Ének Szent István királyhoz (nagy vegyeskarra).

A két utóbbi kart a budapesti tanító- és tanítónőképzők hangversenyén adtuk elő febr. 12-én a Zeneművészeti Főiskolán, a Szt. Orsolya-rendi tanítónőképző énekkarával együttesen, több mint 200 énekessel.

Liszt: A lelkesedés dala. (Márc. 15.)

Népművelési- és cserkész-előadásokon, temetéseken s egyéb alkalmakkor még a következő karok szerepeltek:

Halmos L.: Hét magyar parasztdal.

Seiber M.: Két katonadal.

Gárdonyi Z.: Két kánon. (Okt. 6. és márc. 15.)

Lendvai E.: A harangok szava.

Az angyal énekel, Oh gyönyörű szép (Bárdos L. feldolgozásában).

Gebhardi: Glória szálljon.

Kodály—Berzsenyi: A magyarokhoz.

Kodály: Ének Szt. István királyhoz (férfikarra).

Egressy B.: Mért oly borús?

Gyászkar (Tinódi dallamára).

XC. ref. zsoltár.

Circumdederunt...

A karok szólamainak begyakoroltatását s az előadások vezénylését a szaktanár irányítása mellett legtöbbször maguk a növendékek végezték.

Az ifjúság a kivonulások alkalmával jó kedvvel szokott énekelni (20—30 eredeti népdal-indulót tudnak erre a célra).

A katolikus ifjúság az intézetben tartott vasárnapi istentiszteleten a hivatalos énekrendben előírt népénekeket énekelte. A kántori teendők nagyrészt az idén Cser Gusztáv V. é. növ. végezte. Ugyancsak Cser Gusztáv szerzett szépen sikerült zenei betéteket Budaváry László Hófehérke c. mesejátékához.

A hangszeres zene iránt is nagy érdeklődés tapasztalható az ifjúság részéről, de a sok tanulmányi elfoglaltságuk és szerény anyagi körülményeik miatt aránylag csak kevés hangversenyt hallgathattak. Résztvettek még az intézetünkben folyó népművelési előadásokon is, a zenei számok legtöbbször az Apponyi-kollégium zenészekos tanárjelöltjei adták elő. Az ifjúság részéről kiemelkedő zenei előadást Anda Géza IV. o. növ. nyújtott, aki egyidejűleg a Zeneművészeti főiskola kitűnő (Liszt-ösztöndíjas) növendéke is, s aki az idén többek között előadta Kodály Marosszéki táncok c. művét (a budapesti tanítóképző-intézetek közös hangversenyén, Csajkovszki b-moll zongoraversenyét (a Zenem. Főisk. vizsga-hangversenyén), Liszt Mefisztó-keringőjét (rádió-közvetítésben).

6. Testnevelés.

Ifjúságunk testnevelésének irányításában a legfontosabb szempont ez évben is a tanítóképzői testnevelés kettős feladata volt.

Egészséges, edzett és arányos fejlettségű ifjú nevelése az egyik, a testnevelés kérdéseiben tájékozott, azt szerető és ügyesen vezetni tudó tanító nevelése a másik feladat.

E kettős feladat elvégzésére kevesebb idő áll rendelkezésünkre, mint más középiskolában, ahol a testnevelő tanárra csak az első feladat elvégzése vár, és óraszámja mégis nagyobb. Feladatunk végzésében tehát fokozottabb fegyelmet és megértést kell kívánnunk növendékeinktől.

Növendékeink legtöbbször megértette e nehézséget, s az órákon kívül is szeretettel foglalkozott testének fejlesztésével és ügyesítésével.

Általában elmondhatjuk, hogy növendékeink a testnevelés terén is méltók akartak maradni intézetünk szelleméhez.

Törekvésünket megkönnyítette, hogy gyakorlólhelyek szempontjából elég kedvező helyzetben vagyunk. Tágas udvarunk és saját tenispályánk a testnevelési óráknak, atlétikának, játéknak és tenisznek, saját jégpályánk és a közeli Sashegy lejtői pedig a téli sportok gyakorlásának kedveznek.

Az első osztályban 3, a többi osztályban heti 2 órás rendszeres testnevelési órákon kívül a sportkör, cserkészlet, leventeoktatói tan-

folyam, az V. osztályban 1 játékkora, kirándulások és az internátusi reggeli testgyakorlás állanak a testnevelés szolgálatában azokon a sportolási lehetőségeken kívül, melyeket időszakok szerint a tornaszás, atletizálás, teniszezés, úszás, korcsolyázás, sízés, szánkózás és a csapatjátékok adnak.

Testnevelési munkánk közepette fokoztatan törekedtünk arra, hogy növendékeink önfegyelmezésén alapuló határozott fellépésre tegyenek szert.

E törekvésünk eredményét ifjúságunknak a kivonulások alkalmával tanúsított fegyelmezett magatartásában is megfigyelhettük.

Évi testnevelési munkánkról június 10-én adtunk számot a tanári testület és a megjelent szépszámú közönség előtt. A testnevelési ünnepélyünket jól sikerült táncvizsga és ösztánc követte.

Az ünnepélyt gyakorlóiskolánk I—VIII. osztályos tanulóinak bevonásával rendeztük. Gyakorlócsaink kedves mutatványai ügyesen kapcsolódtak növendékeink komoly és gyakran nehéz gyakorlataiba.

7. Egészségügy.

Az elmúlt iskolai évben a növendékek egészségi állapota általában kedvező volt. Fertőző megbetegedés nem fordult elő. Egy növendékünk vakbélműtéten esett át. A téli hónapok alatt — mint a múlt évben is — jelentékeny számban fordult elő a légzőszervek hurutos megbetegedése, a legnagyobb részben komplikáció-mentesen. Két ízben középfülgyulladás lépett fel. Gyógyulásuk és gyógytartamuk szabályszerű volt. A fekvő betegek összes száma ez évben 117 volt. Az ápolási napok átlagos száma azonban a 3—4 napot nem haladta meg. Június 3-án a cserkész-táborozásra jelentkezettek egészségügyi vizsgálat alá vette az intézet orvosa. A betegfelügyelői tisztet, az igazgató úr megbízása alapján, Repkényi Mihály ötödéves növendék látta el körültekintő gondossággal és figyelemmel.

8. Állatvédelem.

Télen az intézet kertjében madáretetőket helyezünk el, s a kertben természetett napraforgómagvakkal etetjük a cinkéket. A madarak téli gondozásának eredménye, hogy nyáron egy-két cinkecsalád itt is költ. Mivel kertünk kis területű, azért csak két mesterséges madárodút állíthattunk fel. E felállított oduk a verebek betolakodása miatt folytonos ellenőrzés alatt állnak.

III.

Tanítás.

A tanítás a tanítóképző-intézeti tanterv és utasítás, valamint a népiskolai utasítás szerint folyt. A tanítóképző-intézeti utasítás esetleges hiányait a magunk lelkeivel igyekeztünk pótolni.

Korunk pedagógiájának azt az elvét, amely az *élmények* nagy jelentőségét hangoztatja, azzal követtük, hogy nagy gondot fordítottunk mind az értékelményekre, mind a *kutató-élményekre*. Arra törekedtünk, hogy növendékeink az értékeket átéljék, az ismereteket pedig — a lehetőség szerint — a maguk kutató munkájával szerezzék meg.

Nevelő-tanítói munkájának jobbátétele végett tanári testületünk módszeres értekezletein a következő kérdésekkel foglalkozott:

1. a tanítóképző-intézetben: Az öntudatos magyarság, a magyar nyelv behatóbb tanítása; 2. a líceumban: A líceumi rendelet tárgyalása, a növénnyan tanításának módja.

Nagy gondot fordítottunk arra, hogy növendékeinknek a német és tót nyelvben, a zenében, továbbá az egyházi ének és -zenében, alkalmat adjunk alaposabb elmélyedésre.

1. Gyakorlati kiképzés.

A növendékek gyakorlati kiképzését a tantervi utasítások szellemében végeztük.

A IV. o. tanítási gyakorlatait Frigyes Béla és dr. Prochaska Ferenc vezették Ferenczi István közreműködésével. Budaváry László és Szalatsy Richárd pedig a módszertani oktatás alátámasztására mutattak be mintatanításokat. Egy-egy növendék átlag ötször tanított.

Az V. o. tanítási gyakorlatait az egyik csoportban Váradi József, a másik csoportban Frigyes Béla és dr. Prochaska Ferenc vezették. Egy-egy növendék a rendes gyakorlati órákon nyolcszor tanított és átlag nyolc-tízszor hospitálások és helyettesítések alkalmával. Ezt a gyakorlatot teljesebbé tették: Az iskolai séták és kirándulások vezetésének gyakorlása. Az iskolai ünnepélyek előkészítésében és rendezésében való cselekvő részvétel. A gyakorlóiskolai tanulók nevelésében és egy részének segélyezésében (ebédeltetésben) való segédkezés. A szertár- és könyvtár-kezelésben, továbbá a rendtartási naplók vezetésében, az évközi értesítők kiállításában való segédkezés. A tanulók állandó megfigyelése és egy-egy tanulóról írt gyermektanulmányi beszámoló, valamint a szülői értekezleteken és a népművelési munkálatokban való részvétel.

A tanítói hivatástudat ápolása érdekében az V. o. ebben a tanévben is jelen volt az Eötvös-Alap február 2-án a Magyar Tudományos Akadémián tartott emlékünnepén.

A pedagógiai kirándulásokon tapasztalt szíves fogadtatásért, a szakszerű tájékoztatásért, valamint a növendékek hivatásszeretét fokozó jóságos előzékenységért ezen a helyen is hálás köszönetet nyilvánítok a Fővárosi Pedagógiai Szeminárium, a Fővárosi Pedagógiai Könyvtár, az Állami Gyógypedagógiai Nevelő Intézet, a Családi Iskola és a Bszkrt. pszichotechnikai intézete vezetőinek, illetőleg tanstületeinek.

2. Írásbeli dolgozatok.

Magyar nyelvi és irodalmi dolgozatok.

I. o. 1. Őszi séta a Kerepesi temetőben. (isk.) 2. Október 6-i ünnepélyek. (házi) 3. Új osztálytársaim. (isk.) 4. 1938. november 2. (házi.) 5. Hogyan takarékoskodhatok? (isk.) 6. Karácsonyi gondolatok. (házi) 7. Téli örömök. (isk.) 8. Első cserkészbálunk. (házi) 9. Legkedvesebb virágom. (isk.) 10. Mivel foglalkozom szabad időmben. (isk.) 11. Húsvéti népszokások községünkben. (házi) 12. Nyári ter-
veim. (isk.)

II. o. *Iskolai fogalmazványok*: 1. Az eltévedt méhecske. 2. Vasárnap délután. 3. Miklós-napján. 4. Kereszt az út mellett. 5. Cserkészbál után. 6. Amerika magyarsága. 7. Ankerschmidt jelleme Az új földesúrban. 8. Beszéljünk magyarosan. 9. Legkedvesebb olvasmányom.

Iskolai dolgozatok: 1. Intézetünk környéke. 2. Hiszek Magyarország feltámadásában! 3. Családunk története.

Házi dolgozatok: 1. A Parainesis néhány gondolata. 2. Beszéd március 15-én. 3. Szülőfalum húsvéti népszokásai. 4. Gárdonyi Géza faluszemlélete (Az én falum alapján).

III. o. 1. A Halászbástya és környékének szépségei (házi). 2. A természeti szép kirándulásaimon (isk.). 3. 1938. november 2. (házi). 4. Kisfaludy K. »Mohács«-a és Székely Bertalan két képe (isk.). 5. Mi tetszett legjobban a »Szigeti veszedelem«-ben? (házi). 6. A külföldi magyarság (isk.). 7. Tetszésszerinti dráma méltatása (házi).

IV. o. 1. Szerzetesrendek középkori irodalmunk fejlődésében (házi). 2. Mit tehetek nyelvünk védelmében? (isk.). 3. 1938. november 2. (házi). 4. Addig hajlítsd a fát, míg fiatal! (isk.). 5. A Néptanítók Lapja jan. 15-i és febr. 1-i számának ismertetése (házi). 6. Bessenyei és társainak irodalomtörténeti jelentősége (isk.). 7. Tiborc jellemrajza (házi).

V. o. 1. A reformkor társadalma Kisfaludy vígjátékaiban (házi). 2. Az irodalmi népiesség előfutárai (isk.). 3. 1938. november 2. (házi). 4. A hős honvéd (isk.). 5. Hogyan értelmezem az úriember fogalmát? (házi). 6. Magyar dalt énekeljünk! (isk.).

Német dolgozatok.

I. o. 1. Die Schulen. 2. Das Vaterhaus. 3. Unser Elternhaus. 4. Ein Brief. 5. Das Blümchen. 6. Frühlingslied. 7. Ein Frühlingslied.

II. o. 1. Auf dem Lande. 2. Morgen auf dem Hofe. 3. Kind und Apfel. 4. Ein Spaziergang im Walde. 5. Karl in der Stadt. 6. Eine deutsche Stunde. 7. Der kleine Rosegger und der Kirschenzweig.

III. o. 1. Budapest. 2. Ich fahre nach Berlin. 3. Lenau und die Zigeuner. 4. Die kleine Elisabeth. 5. Goethe in Rom. 6. Der Sänger. 7. Aus dem Tagebuch eines Dorfbuben.

IV. o. 1. Ladislaus der Heilige. 2. Eulenspiegel und der Esel. 3. Doktor Faust in Leipzig. 4. Lessing und seine Dichtung. 5. Goethe und Schiller. 6. Heinrich Heine in der deutschen Literatur. 7. Der ehrliche Schüler.

V. o. 1. Pestalozzi. 2. Paul Georg Münch. 3. Ich bleibe Lehrer. 4. Georg Kerschensteiner. 5. Der Pfadfinder. 6. Aus dem Roman »Soll und Haben«.

Mennyiségtani dolgozatok.

III. o. 1. Egyszerű- és összetett hármasszabály. 2. Arányos osztás, középérték számítása. 3. Százalékszámítás. 4. Súlylevonás, árlevonás. 5. Ötvény-számítás. 6. Pythagoras tételének alkalmazása. 7. Heron képletének alkalmazása.

IV. o. 1. Kamatszámítás. 2. Számítási sor. 3. Geometriai sor. 4. Kamatos kamat. 5. Betét-számítás, járadékszámítás. 6. A kúp felszíne, térfogata; a kocka átlója. 7. Csonka kúp felszíne, térfogata.

V. o. 1. Számrendszerek. 2. Kölcsöntörlesztés. 3. A Heron-féle képlet alkalmazásai. 4. A szabályos hatszög területe, a tetraéder felszíne. 5. Összetettebb feladatok a kamatos kamatszámítás köréből. 6. A kúpra vonatkozó összetettebb feladatok.

IV.

Iskolánkívüli népművelés.

Intézetünk nagy gondot fordít a népművelésre. Ezt három feladatkörben juttatja kifejezésre. 1. Alaposan tárgyaljuk az iskolánkívüli népművelés kérdéseit. 2. A lehetőség szerint minden tanításunkat átítatjuk a népművelés gondolatával. Élesen rámutatunk arra, hogy a tanítónak mind az iskolában, mind az iskolán kívül gondoznia kell a nép anyagi és szellemi szükségleteit. 3. Nemcsak elméletileg tárgyaljuk ezeket a kérdéseket, hanem a lehetőség szerint azok gyakorlati megvalósítását is megmutatjuk. Ezt a célt szolgálták egyrészt az intézetben tartott kultúresték, másrészt az elemi ismeretterjesztő tanfolyam.

A) Kultúresték.

Ebben az évben népművelési előadásainkat elsősorban időszerű kérdésekről tartottuk. Az előadások és azok kísérő műsora szélesebb körben is nagy tetszést arattak. Úgy láttuk, hogy kultúrestéinkkel a nagyvárosi iskolánkívüli népművelés helyes útján jártunk. A kultúresték rendezője ez évben is Vincze Sándor tanár volt, az egyes kérdések előadói pedig: Budaváry László (A rutén kérdés.), Wagner Ferenc (Felvidéki szellemiség.) Mesterházy Jenő (A moldvai magyarság.), Weber József (Légóttalom.), Ferenczi István (Kölcese gyermekkora.) és Somody István (Magyar sorskérdések.).

B) Elemi ismeretterjesztő tanfolyam.

Az iskolánkívüli népművelés munkáját ez évben is kiterjesztettük a felnőttekre. A Budapest Székesfőváros Iskolánkívüli Népművelési Bizottság közreműködésével ez évben október 4-től febr. 11-ig 40 órás helyesítő tanfolyamot rendeztünk. A tanfolyam felügyelője Padányi-Frank Antal dr., az intézet igazgatója, vezetője pedig Budaváry László, a gyak. isk. vezetője volt. A tanfolyamra beiratkozott 11 hallgató.

A tanfolyamot főként azért rendeztük, hogy tanítónövendégeink ezirányú gyakorlati kiképzését is szolgáljuk, amit teljes mértékben sikerült is elérnünk, mert a növendékek igen nagy érdeklődéssel kísérték a tanfolyam munkáját, amiben tevékeny részt is yettek. Bár nem volt kötelező, mégis rendszeresen hospitáltak a tanításokon, sőt tanítottak is.

A tanfolyam sikere tehát nemcsak az volt, hogy több hallgató sajátította el a helyesírási és fogalmazási ismereteket, hanem az is, hogy növendégeink gyakorlatilag is megismerték a népművelés ezirányú munkáját.

V.

Apponyi Kollégium.

Az Apponyi-Kollégium budapesti tagozatában rajz- és zeneszakos jelöltek voltak.

A jelöltek névsora: a) rajzból; Galgóczi M. Teréz, Garay Gonzága, Hicke Borbála, Kőhalmi Henrik, Perjés Miklós, Tscheik Ildikó, Varga Erzsébet, Zakariás Gizella.

b) zenéből: Bálint Ferenc, Bujdosó Ilonka, Faludi Béla, Fejér Irén, Gajdán Olga, Gázsó Illuminata, Hidyné Gyulai Mária, Leskó Gyöngyi, Ritoók Magda, Schenk Endre, Veres Ilona.

Ezeknek a jelölteknek a Kollégium igazgatója, Padányi-Frank Antal dr. heti egy órában az iskolaszervezetten és a tanítóképzés pedagógiája köréből, továbbá a zenetanárjelölteknek egy órában bölcséletet adott elő. Ezenkívül a rajzszakos tanárjelöltek részére Baránszki László főiskolai tanár A rajztanítás módja a tanítóképző-intézetben címmel, a zeneszakos tanárjelöltek részére Sztankó Béla c. kir. főigazgató, majd Kishonti Barna Az ének és zene tanításának módja a tanítóképző-intézetben címmel tartottak előadást. Az előírt didaktikai gyakorlatokat a férfijelöltek intézetünkben, a nőjelöltek a II. és a VII. ker. áll tanítónőképző-intézetben végezték.

VI.

Gyakorlóiskola.

Gyakorlóiskolánk háromtagozatú. Az első tagozat: I—II. osztályát Ferenczi István, a második tagozat: III—IV. osztályát Budaváry László és a harmadik tagozat: V—VI—VII—VIII. osztályát Szalatsy Richárd vezeti. Az első két tagozat vegyes osztályokból, a harmadik tisztán fiú osztályokból áll.

A beíratások 1938. június hó 16-án voltak. Az évvizsgát 1939. június 9-én tartottuk meg.

A gyakorlóiskola tanulóinak magaviselete, szorgalma és előmenetele kifogástalan volt. Az egészségi viszonyok sok esetben gátlólag hatottak az egyöntetű előhaladásra. Eleinte bárányhimlő, majd tartós influenza, később meg számárhurut-járvány hónapokon át akadályozta a tanulókat, főként a 6—10 éveseket, az iskola rendszeres látogatásában.

A szokásos iskolai ünnepélyeket gondos előkészítés alapján mindig a IV. és V. éves növendékek rendezték. Ők tartották az ünnepi beszédeket, előkészítették az énekszámokat, és alkalmi költeményeket tanítottak be. A gyakorlóiskolások mindegyike szerephez jutott az év folyamán, sőt igen nagy részük a tanítónövendékek színelőadásaiban is cselekvőleg vett részt. Az alkohol káros hatásával febr. 1-én 1—1 óras tanítás keretében foglalkoztunk. Az első szülői értekezleten Ferenczi István »Az ideges gyermek« címmel tartott előadást. A második értekezleten a tanítójelöltek jellemezték a különböző típusú gyakorlóiskolás tanulókat. A Madarak és fák napját« május 1-én, az »Anyák napját« május 4-én tartottuk meg ünnepélyes keretek közt, a szülők élénk érdeklődése mellett.

Gyakorlóiskolánkban a tanítójelöltek rendszeres hospitálásain kívül több ízben szívesen látott vendégek voltak a tanítóképző-intézetben.

tanárjelöltek, több vidéki tanítóképző-, és tanítónőképző-intézet roven-
dékei, tanáraik vezetésével, s néhány fővárosi és vidéki tanító.

Iskolánk szegénysorsú tanulóit ez évben is igen tekintélyes anyagi támogatásban részesítettük. Budapest Székesfőváros Iskolanővéri intézménye 7 pár cipőt, 1 öltözet ruhát, 1 télikabátot, 13 pár cipőtalpalást, 12 tanuló részére mintegy 3600 igyen ebédet juttatott szegénysorsú tanulóinknak. A jobbmódú gyakorló-iskolai tanulók szülői egész éven át tízóraival látták el a szegény tanulókat, karácsonykor sok-sok élelmiszert, ruhaneműt, játékszert, írószert, és 57.56 pengő készpénzt ajándékoztak ezeknek. Az ifjúsági Vöröskereszt Egyesület 20 P-vel jutalmazta meg egyik jómagaviseletű és szegénysorsú tanulóinkat. Kölsönkönyvtárunk ez évben 182 db. tankönyvet osztott ki.

A gyakorlóiskolai tanulók névsora.

I. osztály: Bárdy Margit, Bekk Erzsébet, Borsos Ida, Csabuda-Kalniczky György, Decker Iván, Dietl Fedor, Faragó Zsuzsi, Gergely Ágnes, Haraszti Károly, Jurassza Gertrud, Kapácsy Miklós, Kontra Judit, Kulcsár Ágnes, Máté Zsuzsi, Mészáros Judit, Miklódy Júlia, Mirtse Márta, Munteán György, Müller Mihály, Sándor Zsuzsanna, Széchy Edit, Verdes György.

II. osztály: Bakos István, Gohér Zsuzsi, Kishonti Magda, Kontra Éva, Lázár Zsuzsi, Mayer Ferenc, Márk Béla, Perjes Kató, Piliszki Árpád, Prágai Lajos, Sebők Judit, Selmeczi Irma, Széchy Dénes, Tóth Ilonka, Vajda Miklós, Varga Miklós.

III. osztály: Baló Ilonka, Berczelly Harry, Bóhn Edit, Czvetkovics Zoltán, Csuka Domokos, Decker Gyula, Dely Ferenc, Fekete Dezső, Gyöngyösy László, Kovács Miklós, Maertens Károly, Merényi Angéla, Mészáros István, Peredy József, Pobožny András, Rihmer Alfréd, Ritter Margit, Vajda Elemér.

IV. osztály: Bekk Péter, Bendefy István, Dudás Éva, Kolosváry Bálint, Kopváry Pálma, Leyla de Sharif, Marnitz Péter, Máthé Judit, Miklódy Kálmán, Pukánszky Lajos, Rezsöházy Rudolf, Somody Zsuzsanna, Wilcsek Erika.

V. osztály: Ádám István, Baksa Aladár, Csatáry Elemér, Korneseé Lajos, Marti Mihály, Petz Frigyes.

VI. osztály: Babula Gyula, Baksa Ferenc, Megadja József, Riskó Gyula, Török Ferenc.

VII. osztály: Borsoczky János, Fehérhegyi János, Gombás Károly, Rach László, Retter Mihály, Wágner László.

VIII. osztály: Baksa Géza, Brenner Gyula, Dobrovics István, Nagy Ferenc, Prohászka József, Székely Gábor, Török Kálmán, Vécsei István.

Magántanulók: Réz Katalin I. oszt., és Botos Gábor III. oszt.

Kimaradtak: Strébel Mátyás VIII. oszt. és Wágner Ernő VIII. oszt.

A gyakorlóiskolai tanulók számszerű adatai.

Osztály	Beiratkozott	Kimaradt	Vizsgát tett	Nem szerint		Előmenetel szerint					Vallás szerint				A szülők foglalkozása szerint				
				fiú	leány	kötűnő	jeles	jó	elégséges	elégtelen	róm. kat.	ref.	ág. h. ev.	egyéb	tisztviselő	katona	iparos, keresk.	tanár, tanító	más
I.	23	—	23	8	15	20	3	—	—	—	12	7	4	—	15	3	3	2	—
II.	16	—	16	8	8	11	5	—	—	—	12	1	3	—	14	1	—	—	1
III.	20	1	19	14	5	15	4	—	—	—	13	4	2	—	15	3	—	1	—
IV.	14	—	14	7	7	14	—	—	—	—	8	3	2	1	7	2	3	2	—
V.	6	—	6	6	—	—	—	1	5	—	4	2	—	—	—	—	4	—	2
VI.	5	—	5	5	—	—	2	3	—	—	4	1	—	—	—	—	5	—	1
VII.	7	—	7	7	—	1	3	1	2	—	7	—	—	—	—	—	4	—	2
VIII.	9	2	7	7	—	3	3	1	—	—	4	3	—	—	—	—	4	—	2
Össz.	100	3	97	62	35	64	20	6	7	—	64	21	11	1	51	9	24	5	8

e) A könyvtárak és szertárak gyarapodása.

(1938—39. isk. évben.)

Pedagógiai könyvtár:

Deák Gyula: Feljegyzések a polgári iskola és a tanáregyesületek multjából, Garai József: Az erkölcsi nevelés alapelvei Montessorii rendszerében, Dopolavoro az olasz szabadidőmozgalom, Váradi József: A magyar állampolgárok nevelésének alapelvei, Váradi József: A magyar kisebbség és a kisebbségvédelem, A magyarok világkongresszusának tárgyalásai, Balassa Brunó: Fehérvári iskolahét, Törvényjavaslat a gyakorlati irányú középiskoláról, Magyar Tanítóképző, Néptanítók Lapja, Magyar Paedagogia, Die Neue Deutsche Schule, Nevelésügyi Szemle, A Vkm. Oktatófilm kirendeltségének hivatalos közleményei, Böngérfi János: Nevelés. — A nevelői gondoskodás általánosítása, Dr. Padányi-Frank Antal: A nevelés módszere, Simontsits Elemér: Az egyke demológiája, Koltai István: A csurgói m. kir. áll. tanítóképző-int. története, Váradi József: Az emberért vívott harc neveléstudományi következményei, Tanterv és Utasítások a népiskola VII—VIII. osztálya számára.

Magyar nyelvi könyvtár:

Werger M.: Tarczai György, A felvidéki magyarság húsz éve, György Lajos: Világjáró anekdoták, Gárdonyi G.: Szentjánosbogárkák, Magyar Nyelv 1938. évf., Magyarosan 1938 évf., Napkelet 1938 évf., Magyar Nyelvőr 1938 évf., Károly P.: A kerepesi-úti temető nagy halottai, Farkas Gy.: Az asszimiláció kora a magyar irodalomban, Tóth Árpád: Összes versei, Illyés Gy.: Magyarok I—II., Móra F.: Négy apának egy leánya, Móricz Zs.: Életem regénye, Török S.: Nem vagy igazi!, Illyés Gy.: Külön világban, Tormay C.: A régi ház, Sík S.: Magányos virrasztó, Tamási A.: Szülőföldem, Gárdonyi G.: Öreg tekintetes.

Német nyelvi könyvtár:

Vogel, dr. August: Ausführliches grammatisch-orthographisches Nachschlagebuch, Hopff, Willi-Willeke, Karl: Sprachkunde für Volksschulen, Rohn R. A.: Regeln der deutschen Sprachlehre für Schulen, Weitbrecht, Karl: Deutsche Literaturgeschichte des XIX. Jahrhunderts, Hans Bethge: Deutsche Lyrik..., Hans Bethge: Die Lyrik des Auslandes, Kluge, Hermann: Geschichte des deutschen National-Literatur, Kuhlmann, Walter: Deutsche Aussprache für Ausländer, Porger, Gustaw: Moderne erzählende Prosa, I. G. Fischer: Schillers Werke, O. Herrfurth-Stroch: Uhlands Gedichte und Dramen.

Történelmi könyvtár:

Dr. Wick Béla: A kassai Szent Erzsébet dóm, Hóman Bálint: Művelődéspolitikai, Geréb József: A római kultúra legjelentősebb vonásai, Dr. Ernst Bernheim: Einleitung in die Geschichtswissenschaft, Schill Salamon: Görög régiségek és a gör. művészet története, Wagner József: Római régiségek és a római irod. tört. vázlata, Eperjessy Kálmán és Juhász László: Szemelvények a magyar történelem latinnyelvű kútfőiből. Hóman Bálint: Szent István, Sólyom E.: A magyar vámügy fejlődése 1519-ig, Századok 1938 évf., Magyar kisebbség 1938 évf., Balassa Imre: Világostól Josephstadtig 1849—1856, (Földy János naplótöredékeiből közreadva), Magyar Szemle 1938. évf.

Földrajzi könyvtár:

Dr. Melly József: Balesetek Budapesten és más nagy városokban, Magyarország óvó- és oktatáspolitikájának statiszt., Magyar Statisztikai Zsebkönyv, VII. évf. 1938., Solty Ernő: Budapest tejjellátása, Földrajzi közlemények 1938. évf., A földgömb 1938. évf., Turisták Lapja 1938. évf., Magyar városok statisztikai évkönyve, Budapest székesfőváros statisztikai évkönyve, Dr. Elekes Dezső: Budapest szerepe Magyarország szellemi életében, v. Mike Gyula dr.: Magyar Statisztikai Zsebkönyv.

Természettudományi szertár:

Természettudományi Közlöny.

Fizikai szertár:

Fizikai és Kémiai Didaktikai Lapok VIII. évf.

Gazdasági szertár:

Magyar szövetkezés 40 éve, Pártos—Szilágyi: Szövetkezési ismeretek, Wanke: Hitelszövetkezési ügy Magyarországon és külföldön, Magyar Gazdák Szemléje 1938 évf., Ihrig: Bernáth István-émlékkönyv, A Futura története.

Rajz szertár:

Luttor: A díszítőírás kátéja.

Zenei szertár:

Ismétlő-gépezetű zongora.

Kézimunka szertár:

Dr. Csada Imre: Fizikai gyakorlatok.

Testnevelési szertár:

Petróczy István: Légvédelmi Képes-Káté, Dr. Körmöczi Emil; Az első segítségnyújtás, Szundy Géza: Emlékeztető, Testnevelés 1938 évf.

Iroda:

Pintér Jenő: A Budapesti Tankerület Évkönyve, Intézeti értesítő, Részletes Utasítások a gimn. és leánygimn. tantervéhez, Hegedűs Sándor: Budapest szfv. közokt. hat. és int. Évkönyve, Tanterv és Utasítás kat. népiskolák számára, Tanterv a gimn. és leánygimn. számára, Tanterv a kisebbségi népiskolák számára, 1938: XII., XIII., XIV. tc. 1938 Orsz. Tvtárból, Hivatalos Közlöny 1938. évf., Dr. Kovács János: A mentés, Magyar Törvénytár 1938 évf., Tanterv és Utasítások a népisk. VII.—VIII. oszt. sz., Rendtartás a líceum és leánylíceum részére.

f) Ifjúsági Egyesületek.*A) Önképzőkör.*

A lefolyt 1938/39. tanév végén megnyugvással állapítottuk meg, hogy nemcsak az intézeti ünnepélyeket, hanem a rendes gyűléseket is sikerült még ebben a változatos egyesületi évben is általában az előre megállapított műsorok, illetőleg tervezet szerint megtartani. Ezek keretében 6 ünnepi beszéddel, több alkalmi beszéddel, 7 szabadelőadással, 7 szavallattal, több énekszámmal és több zeneszámmal szerepeltek az önképzőkör felső tagozatának tagjai. Az alsó tagozat növendékeinek 1938/39. évi munkásságát az alábbi összesítő kimutatás szemlélteti: 9 rendes gyűlésen elhangzott 52 műsorszám (ebből 5 szabadelőadás, 14 szavallat, 12 ismertetés, 3 meseóra, 1 mintaolvasás és 14 zene- és énekszám).

A szabadelőadások tételei ezek voltak: a) felső tagozatban: Kölcsény Ferenc. A reformírás. Jókai Mór. Az atomok világa. A Mátra és Bükk vidéke. Kerékpáros két hét (»Ismerjük meg hazánkat!«). Ormánság. b) Az alsó tagozatban: Az emberi szervezet. Finn-magyar testvériség. A drágakövek. Petőfi Sándor. A munkácsi hősök. Az előadások mindenkor alkalmat adtak a szakszerű és megfelelő formájú hozzászólásokra és a tárgyilagos értékelés gyakorlására.

Intézetünk igazgatója, valamint a tanári testület érdekelt tagjai többször jelen voltak a gyűléseken. Az ősszel és tavasszal a Felvidéken katonai szolgálatot teljesítő Váradai József tanárelnököt dr. Kelemen József, illetőleg Vincze Sándor helyettesítette. —

B) Segítőegyesületünk 1938. szeptember hó 5-én tartotta meg alakuló közgyűlését. A 16 esetben adott pénzsegélyek összege 275.— P. A fennmaradt 26 fillért az egyesület tőkájéhez csatoltuk.

C) A 334. sz. »Apáczei« cserkészcsapat 1938/39. évi beszámolója.

Az 1938/39. tanév kezdetével az intézet cserkészcsapata fennállásának 12. évébe lépett. Az elmúlt tanévben az oklevelet nyert cserkészek kiválása, valamint a felvételre jelentkezett új tagok számba-

vétele után a csapat ezévi munkáját szeptember 10-én kezdte meg. A csapat létszáma a cserkészmunka megkezdésekor: 3 tiszt, 2 segéd-tiszt, 53 cserkész és 10 kiscserkész volt. Utóbbiak száma a tanév befejezéséig 60 cserkészre, illetőleg 13 kis cserkészre emelkedett.

A csapat 6, utóbb 7 ősbe osztva végzett cserkészmunkát. Őrsi összejöveteleit, amennyiben ezt az iskolai tanulmányok megengedték, hetenként egyszer, csapatösszejöveteleit kéthetenként tartotta. A kiscserkészek, kikkel Frigyes Béla tanár, parancsnok irányítása mellett Kövesdi Pál V. é., Kováts Zoltán IV. é. és Turcsányi Emil III. é. tanítónövendék-cserkészek foglalkoztak, hetenként egyszer, szombaton, d. u. 3—5 óráig jöttek össze. A rendszeres összejöveteleket az őszi és a tavaszi hónapokban különböző kötelékekben rendezett, több fél-, egész- és kétnapos kirándulások egészítették ki.

Az összejövetelek főtárgyai a kiscserkészeknél mesék és játékok voltak, míg a cserkészek a cserkésztörvények megbeszélésére, cserkészpróbákra, nyilvános szereplésekre és közszolgálatokra való előkészületekre használták fel a rendelkezésükre álló időt. A csapat rover- és öregcserkészkorú tagjai, különösképen az elsősegélynyújtásban, a légoltalomban és híradásban törekedtek ismereteiket gyarapítani és megfelelő gyakorlatot szerezni. Ez utóbbi célok elérése érdekében a csapat több tagja a bpesti cserkészkerület rendezésében lefolyt ilyen irányú szaktanfolyamokon is résztvett.

Mindezen foglalkozásokban a fő irányadó szempont az volt, hogy az eszményi cserkészlelkület kialakítása mellett, a csapat tagjai testi- és lélekileg minél ügyesebb, képzetesebb és a későbbi vezetői munkára is alkalmas cserkésztanítókká váljanak.

A csapat keretében folyó belső munkát ezévből is számos nyilvános szereplés és közszolgálat tette változatossá. Ezek sorában kiemelkedő szereplései, illetőleg teljesítményei, melyek feljegyzést kívánnak: az őszi folyamán a bpesti cserkészkerület rendezésében megtartott kétnapos dorogi cserkészjátékon való részvétel, a csapat tagjainak a budapesti légoltalmi gyakorlatokon különböző beosztásokban végzett szolgálata, a »Magyar a magyarért« mozgalomban teljesített többnapos gyűjtő-munka, a bpesti cserkészkerület karácsonyfa-ünnepélyének a rendezése és a felső krisztinavárosi plébánia gyermekei és szegényei részére rendezett »Mindenki karácsonyfája« ünnepélyén való hasznos közreműködés és végül a csapat katolikus vallású tagjainak, a XXVIII. kat. nagygyűlés alkalmával és a bpesti Cserkésznapon kifejtett, rendezői tevékenysége. Ezenkívül még számos kivonulás tarkította a csapat évi munkarendjét.

A tanév utolsó hónapjaiban a csapat nyári nagytáborozására készül, melyet Cserhát egy festői szép völgyében, Cserhátszentiván község közelében, június hó utolsó és július hó első napjaiban tervez megrendezni.

D) Ifjúsági Vöröskereszt csoport.

Az Ifjúsági Vöröskereszt csoport az eddigi esztendőkhöz hasonlóan az idén is lelkes munkát végzett. Igyekeztünk a gyermekek szociális érzékét fejleszteni. Megismertettük a gyermekekkel a fontosabb illem-szabályokat és az elsősegély-nyújtást. Ápoltuk a gyermekek lelkében a hazafias érzést.

A csoport szeptemberben alakult meg 14 taggal: Kalnicky György, Prágai Lajos, Mayer Ferenc, Diettl Fedor, Bakos István, Verdes György, Munteán György, Jurassa Gertrud, Máthé Zsuzsi, Selmeczy Irma, Mészáros Judit, Faragó Zsuzsi, Sándor Zsuzsi, Kultsár Ágnes.

Hetenként egyszer összejövetelt tartottunk. A Felvidék visszacsatolásának öröme rendezett ünnepélyeken részt vettünk. Az Anyák napját megünnepeltük. Gyűléseink száma elérte a 40-et.

E) »Br. Wesselényi Miklós« Sportkör.

»Legyünk testben és lélekben erős magyarok!«

Wesselényi Miklós.

A KISOK. budapesti kerületéhez tartozó 300 ig. számú Sportkörünk szeptemberben tartotta újjáalakuló gyűlését. A díszelnök dr. Padányi-Frank Antal igazgató, tanárelnök Garamvölgyi Ervin testnevelési tanár. Az ifjúság titkos szavazással a következő tisztkart választotta: ifj. elnök vitéz ifj. Breznay Lajos V. évf., titkár Lengyel István IV. évf., pénztáros Mitró László V. évf., jegyző Kosaras Tibor III. évf., atlétikai szakosztály-vezető Kovács Károly IV. évf., torna sz. o. v. vitéz ifj. Breznay Lajos V. évf., tenisz Gyalóközi Béla V. évf., úszás Tóth László V. évf. növendékek.

Tagok létszáma 40. A hetenként hétfőn és szombaton tartott sportkörü órákon gyakorolták tagjaink és készültek a versenyekre. E versenyek nagyrésze azonban elmaradt, mivel a tanárelnök hosszabb rendkívüli katonai szolgálata alatt az előkészületek megtorpantak.

Az év végén megtartott intézeti bajnokságok néhány számban szép eredményt hoztak.

Különösen a távolugrás eredménye igen szép. Kovács K. 6 m 55 cm-es és Lengyel 6 m 7 cm-es ugrása szép reményekre jogosítanak.

A torna-bajnokságok eredményei: Nyújtó: I. vitéz ifj. Breznay Lajos V. évf. II. Kaknics Lajos III. évf. III. Flósz András IV. évf. növ. Korlát: I. vitéz ifj. Breznay Lajos V. évf. II. Kurcsinka Vilmos I. évf. III. Kovács Zoltán IV. évf. növ. Gyűrű: I. Flósz András IV. II. vitéz ifj. Breznay Lajos V. évf. III. Juhász Pál IV. évf. növ. Szerugrás: I. vitéz ifj. Breznay Lajos V. évf. II. Flósz András IV. évf. III. Juhász Pál IV. évf. növ. Műs z a b a d g y a k.: I. Holtversenyben Juhász Pál IV. évf. és II. vitéz ifj. Breznay Lajos V. évf. III. Reimann József I. évf. növ.

A versenyek alapján az »intézet tornászbajnoka« címét vitéz ifj. Breznay Lajos V. évf. növ. nyerte el, míg a II. helyen Juhász Pál IV. évf. növ. végzett. Az atlétikai bajnokságokat pálya hiányában csak három számban, súlylökés, távolugrás és diszkoszvetésben tarthattuk meg.

E verseny eredményei: Távolugrás: I. Kovács Károly IV. évf. 655 cm, II. Lengyel István IV. évf. 607 cm, III. Jarábek László III. évf. 575 cm. Súlylökés: I. Flósz András IV. évf. 1052 cm, II. Reviczki Béla III. évf. 978 cm, III. Czettl József II. évf. 972 cm. Diszkoszvetés: I. Flósz András IV. évf. 26.45 m, II. Márton László IV. évf. 24.90 m, III. Pásztor Béla II. évf. 23.32 m.

A bajnoki versenyek ízléses díjait a testnevelési ünnepélyeken osztottuk ki. A legszebb eredményeket elért atléta, Kovács Károly

IV. évf. és a legjobb tornász vitéz ifj. Breznay Lajos V. évf. igen szép sportkönyv jutalomban részesült.

Néhány számban — súlylökés, csapatverseny és távolugrás egyéni — elindultunk az országos KISOK-bajnokságokon.

g) A rendkívüli tárgyak tanítása.

1. *Kisebbségi német nyelvi órák:* Olvasókönyvül használtuk a német nyelvkönyvnek a haladottabbak számára írt részét, valamint a német kisebbségi népiskolák részére írt olvasókönyvnek a II.—VI. osztályos kötetét, továbbá irodalmi és pedagógiai műveket. Az V. évfolyamban növendékeink németnyelvű tanítási tervezeteket is készítették. A heti órák száma — évfolyamonként — 2 volt.

II. o.: Gábrriel Ferenc (jó), Gyarmati Imre (jó), Werling Ede (jó), Wendler Flórián (jó).

III. o.: Kapitány Ottó (jeles), Kenderesi Tibor (jó), Kiss József (jó), Kürti János (jeles), Reviczki Béla (jó), Turcsányi Emil (jó).

V.o.: Károly Sándor (jeles), Kövesdi Pál (jó), Pór János (jeles), Rühle László (jeles).

Szaktanár: Poór Sándor.

2. *Kisebbségi tót nyelvi órák:* A Főigazgatóságtól 2767/1938—39. sz. a. érkezett szervező rendeletnek a végrehajtása következtében az idevonatkozó számszerű adatok az Évkönyv más helyére kerültek. Szaktanár: Wagner Ferenc.

3. *Fakultatív zene és egyházi ének:* A növendékek kötelező hangszerükön kívül egy másik hangszert is tanulhatnak, a III. o.-tól kezdve pedig az egyházi éneket és -zenét is gyakorolhatják. Fakultatív zenét 7, egyh. éneket és -zenét 34 növendék tanult.

a) *Fakultatív zene:* II. o.: Balla Sándor (1), Bauer Rezső (1), Czuczor Gergely (1), Fülöp György (1), Gábrriel Ferenc (1), Werling Ede (1), Wimmer József (1).

b) *Egyházi ének és -zene:* III. o.: Benczédi Gyula (1, 1), Csitáry Ferenc (1, 1), Daxner Géza (1, 1), Koren István (1, 1), Kosaras Tibor (1, 1), Lueff Imre (1, 1), Móry Nándor (1, 1), Pozsár Béla (1, 1), Rácz László (1, 1), Reviczki Béla (1, 1), Saftics László (1, 1), Turcsányi Emil (1, 1).

IV. o.: Balla Zoltán (2, 1), Csaplár László (1, 1), Juhász Pál (2, 2), Kovács Károly (1, 1), Kovács Zoltán (1, 1), Majdán János (1, 1), Mező Ferenc (1, 1), Nagy János (1, 1), Nagy László (1; 1), Pál Vince (2, 2), Pálmai Béla (2, 2), Sebrek Imre (1, 1), Vári János (2, 1), Vörös István (2, 1).

V. o.: v. Breznay Lajos (1, 1), Gyalóközi Béla (1, 1), Horányi Ferenc (1, 1), Mitró László (1, 1), Pór János (1, 1), Repkényi Mihály (1, 1), Szombathy Gyula (1, 1), Tóth István (1, 1).

Heti órák száma — évfolyamonként — 1. Szaktanárok: Kishonti Barna és Szabó Béla.

h) A tanulók névjegyzéke és érdemsorozata.

I. OSZTÁLY. (Liceum.)

A tanuló neve	Vallása	Magaviselet	Rendszeret	Hit-és erkölcs	Magy. ny. és ir.	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Termr. és kémia	Rajz	Szépíráás	Ének	Zene	Kézimunka	Testgyakorlás	Ált. tanulm. eredmény	Tandíjkezdvez.
Belos Péter	g. kel.	2	2	1	3	3	3	3	2	2	2	2	3	2	1	3	3	t. f.
Bochdanovits Ákos	r. k.	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2	3	3	1. f.
Budai Gábor	ref.	1	2	1	3	3	3	2	2	2	2	2	1	2	2	2	3	t. f.
Bulyáki Lajos	ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	3. f.
5 Csajághy Béla	r. k.	1	2	2	3	3	3	2	2	3	2	1	3	3	1	1	3	1. f.
Császár Ottó	"	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	3. f.
Cservenák Ferenc	"	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4	3	2	2	2	2	4	t. f.
Dani Lukács	"	1	2	1	4	4	3	3	4	4	2	2	3	4	2	1	4	t. f.
Diószeghy Géza	"	2	3	3	3	4	4	3	3	4	3	2	3	4	3	2	4	t. f.
10 Ferenczi István	"	1	2	2	4	3	3	3	4	3	3	1	1	2	1	2	4	t. f.
Feyér Miklós	ág. ev.	2	3	2	4	4	4	3	4	4	3	3	2	4	2	2	4	t. f.
Gaál Zoltán	ref.	1	3	2	4	4	4	3	4	3	2	1	3	2	1	2	4	t. f.
Galampos István	r. k.	1	3	3	3	1	3	2	3	3	2	2	2	4	1	3	4	t. f.
Hencz Imre	"	3	3	3	2	3	2	2	3	2	2	3	3	1	2	3	3	1. f.
15 Herner Gábor	"	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	2	1	3	3	t. f.
Horváth Miklós	"	2	3	3	4	4	2	3	3	3	2	3	2	2	1	2	4	t. f.
Horváth Zoltán	"	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	1	1	3	2	3. f.
Chemez Árpád	"	2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2	1	2	3	m.
Kis Gábor	"	2	3	3	3	4	3	3	3	3	2	2	1	1	1	1	4	t. f.
20 Kovács László	"	1	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	3	3	2	3	3	1. f.
Kovács Gyula	"	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	2	3. f.
Kőrösi Lajos	"	2	3	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	1	3	3	t. f.
Kurcsinka Vilmos	"	1	2	2	3	3	3	3	2	3	1	2	1	2	1	1	3	m.
László Antal	"	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	t. f.
25 Lőrinczy László	"	1	2	1	2	1	2	1	3	2	2	2	2	3	1	1	3	3. f.
Medgyessy Sándor	"	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1	2	1. f.
Molnár László	ág. ev.	2	2	2	3	4	2	2	3	2	2	2	2	2	1	3	4	t. f.
Munkácsi Károly	r. k.	2	3	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	1	3	1. f.
Németh Zoltán	ref.	1	2	1	3	3	2	2	2	2	2	3	2	1	1	3	3	t. f.
30 Palotai György	r. k.	2	2	3	3	2	3	3	4	2	3	1	1	2	3	4	4	t. f.
Pálya József	"	2	2	3	3	4	2	2	3	1	2	2	3	1	1	4	4	t. f.
Reimann József	"	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	3	2	1	1	2	3. f.
Rupnik Károly	"	1	2	3	3	2	2	3	2	2	2	2	1	1	1	2	3	1. f.
Sebrek József	"	1	1	2	1	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	2	3. f.
35 Soltész Pál	g. kat.	1	2	1	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3	1. f.
Somogyvári Sebestyén	ág. ev.	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	3. f.
Szabó László	r. k.	2	3	1	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	3	m.
Székely Ferenc	ref.	2	3	2	4	4	3	2	4	2	3	3	3	3	2	2	4	t. f.
Szőke János	r. k.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	3	2	1	1	2	m.
40 Tihanyi Frigyes	"	2	2	3	3	2	3	3	2	4	2	2	3	3	2	3	4	t. f.

Kimaradtak: Dzubay István, Fehér József, Gál Elemér, Gáll Henrik, Kelecsényi Ambró, Várnagy Miklós.

* t. f.=telj. fiz. (100 P), 1. f.=80 P., 2. f.=60 P., 3. f.=40 P., m=mentes.

II. OSZTÁLY.

A tanuló neve																				
	Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hit-és erkölcsi	Test-és élettan	Magy. ny. és ir.	Német nyelv	Tót nyelv.	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Term. és kémia	Gazdaságiism.	Rajz	Ének	Zene	Kézimunka	Testgyakorlás	Írásb. kül. alak	Internátusi kezezm. P.-ben
Avasi Béla	r. k.	2	2	2	1	2	1	-	2	1	1	1	3	2	1	1	2	1	1	—
Balla Sándor	ref.	1	1	1	1	2	-	-	2	1	2	1	1	2	2	1	1	1	2	—
Bauer Rezső	r. k.	2	2	2	3	3	-	-	2	2	3	2	2	2	1	1	1	2	3	—
Burján Béla	"	1	2	2	1	2	-	3	2	2	3	2	2	2	3	3	1	1	1	—
5 Czettel József	"	2	2	2	1	2	1	-	2	1	3	1	2	1	1	1	1	1	2	400
Czuczor Gergely	"	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	300
Fáró József	"	1	2	2	1	3	-	3	3	3	3	2	2	3	3	3	2	3	3	500
Fülöp György	"	1	1	1	1	2	-	2	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	—
Gábrriel Ferenc	"	1	2	2	1	2	1	-	3	2	3	2	2	1	2	1	1	1	1	—
10 Gyarmati Imre	"	1	1	2	1	1	1	-	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	500
Gyurjács Ottó	"	1	2	2	1	2	3	-	2	1	2	2	3	2	1	1	2	2	1	—
Honfi Aladár	"	1	1	2	1	1	-	1	2	1	2	1	1	2	1	1	1	2	2	400
Kecskés Róbert	ág. ev.	1	2	2	2	3	2	-	2	1	3	2	3	3	3	3	2	2	2	—
Nagy László	ref.	1	2	1	1	2	-	3	2	2	3	2	3	2	2	2	1	3	3	—
15 Pásztor Béla	r. k.	1	1	1	1	1	-	1	2	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	300
Pohánka Pál	ág. ev.	1	1	1	1	1	-	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2	1	1	200
Sipos József	ref.	2	2	1	1	1	3	-	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	2	—
Szabó István	r. k.	1	2	3	1	2	3	3	2	1	2	2	1	2	3	1	1	3	2	400
Szentirmai László	"	1	2	1	1	1	2	2	2	1	3	1	2	2	1	1	1	1	1	400
20 Tóth Ferenc	"	1	2	2	1	1	2	1	2	2	2	2	1	3	2	1	1	2	2	i.
Tóth János	"	2	2	3	1	3	2	-	3	2	3	2	2	2	2	1	1	2	2	500
Wendler Flórián	"	1	2	2	2	3	1	-	3	2	2	2	3	2	2	1	2	1	3	500
Werling Ede	"	1	2	2	1	2	1	-	2	1	3	1	2	2	2	3	1	1	2	500
Wimmer József	ág. ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—

Kimaradtak: Bracsok István, Dunay Sándor..

III. OSZTÁLY.

A tanuló neve	Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hit-és erkölcs	Lélekt. és logika	Magy. ny. és ir.	Német nyelv	Tót nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Term. r. és kémia	Fizika	Gazdasági ism.	Rajz	Ének	Zene	Kézimunka	1 estgyakorlás	Írásb. kül. alak	Intérmátusi kedvezm. P.-ben
Benczédi Gyula	r. k.	2	2	1	2	2	3	-	2	2	2	1	2	3	3	1	1	2	1	2	400
Csitáry Ferenc	"	1	1	2	2	2	2	-	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	400
Csomós Sándor	ref.	1	2	2	3	3	3	-	3	2	2	2	3	2	1	1	1	1	1	3	-
Daxner Géza	r. k.	2	2	2	2	3	3	-	3	3	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	500
5 Falka Ákos	"	2	2	2	2	3	3	-	3	2	3	2	2	3	2	3	1	2	2	3	500
Fekete Béla	ref.	1	2	2	2	3	3	-	3	2	2	2	2	2	2	2	3	1	1	3	-
Fükdőh Levente	"	1	2	1	3	3	-	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	3	400
Horváth Dezső	r. k.	2	2	2	2	3	1	-	2	2	3	2	2	1	3	2	1	1	2	-	-
Horváth József	ref.	1	2	2	2	2	2	-	2	2	2	1	2	1	1	1	1	1	2	1	-
10 Jarábek László	r. k.	1	1	1	1	3	-	1	2	2	2	1	2	2	1	1	1	1	1	2	i.
Kaknics Lajos	"	1	2	2	1	3	2	-	2	2	2	1	2	2	2	3	3	2	1	2	-
Kapitány Ottó	"	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	300
Kenderesi Tibor	g. kat.	1	2	1	1	1	1	-	2	1	2	1	2	3	2	3	3	1	2	1	400
Kiss József	r. k.	2	2	2	2	3	1	-	3	2	2	1	2	2	2	3	3	1	1	3	-
15 Koren István	"	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	300
Kordik Ferenc	"	1	2	1	1	3	-	1	3	2	2	1	2	1	1	2	2	1	3	3	i.
Kosaras Tibor	"	1	2	2	2	2	-	3	2	2	2	2	2	3	1	1	1	1	2	1	500
Kovách Sándor	"	1	2	2	3	3	3	-	3	2	3	2	2	2	2	2	2	1	1	2	-
Könczei Elek	ref.	1	2	2	3	3	-	3	3	2	2	2	1	3	2	1	2	1	2	3	-
20 Kunsági Elemér	r. k.	1	2	1	1	2	-	2	3	3	2	1	2	2	3	3	1	2	1	3	500
Kürti János	"	1	1	1	1	2	1	-	2	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	-
Lueff Imre*	"	1	2	2	2	2	1	-	3	1	2	1	2	3	2	1	1	1	1	1	-
Móry Nándor	"	2	3	1	1	3	1	-	2	2	2	2	2	3	3	1	1	1	2	3	-
Muzika József	"	1	2	1	1	3	-	1	3	2	2	1	2	1	2	2	2	1	1	3	i.
25 Pozsár Béla	ref.	1	2	1	1	1	-	2	3	2	1	1	1	2	3	2	1	1	3	2	-
Pörje Lajos	r. k.	1	2	1	1	1	2	-	2	2	2	2	2	3	3	2	1	1	2	1	-
Rajnoha Jenő	"	2	3	1	3	3	-	1	3	3	3	2	3	2	2	2	2	1	2	3	-
Rác László	"	1	2	2	2	2	3	-	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	400
Reviczki Béla	ref.	1	2	1	2	2	2	-	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	-
30 Saftics László	r. k.	2	2	1	2	2	3	-	2	2	2	2	2	3	3	2	1	2	2	2	-
Szilágyi Sándor	ref.	2	3	1	3	3	3	-	3	3	2	2	2	2	3	2	3	2	3	3	-
Tompos István	ág. ev.	1	2	1	1	2	3	-	3	2	2	1	2	3	1	3	2	1	1	2	-
Turcsányi Emil	"	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	300
Varjú Gyula	r. k.	1	1	1	1	2	2	-	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	400

*Ismétlő.

Kimaradtak: Bárdos Lajos, Mándy Tibor.

IV. OSZTÁLY.

A tanuló neve	Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hitt-és erkölcs	Nev. és tanítást	Nev. és tan. gy.	Magy. ny. és ir.	Német nyelv	Tót nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Term. r. és kémia.	Fizika	Gazdasági ism.	Rajz	Ének	Zene	Testgyakorlás	Írásb. kül. alak	Internátusi kedvezm. P.-ben
Anda Géza	ref.	2	2	3	2	3	3	3	-	2	2	3	2	2	2	3	1	1	3	3	—
Balla Zoltán	r. k.	1	1	1	1	2	2	-	2	2	1	2	1	1	1	2	1	1	1	2	300
Balogh Gyula	"	2	2	2	1	2	2	2	-	2	1	1	1	1	2	2	3	1	3	2	—
Csaplár László	ref.	1	2	2	2	2	2	3	-	3	2	2	2	1	2	1	2	1	2	1	—
5 Flósz András	r. k.	1	2	2	2	2	2	-	3	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	400
Göncz József	"	1	2	1	1	1	1	2	-	2	1	2	1	2	2	2	2	1	2	1	—
Juhász Pál	"	1	2	1	1	2	3	-	2	3	2	3	1	1	2	2	2	2	1	2	—
Kovács Károly	ref.	2	3	2	2	2	2	1	-	3	2	3	2	2	1	2	3	1	1	3	—
Kovács Zoltán	r. k.	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	300
10 Kubát Ferenc	"	1	1	1	1	2	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
Lengyel István	"	1	1	2	1	2	1	-	1	2	1	1	1	1	2	3	1	1	1	1	300
Majdán János	"	1	2	1	1	2	2	3	-	3	2	3	1	2	2	3	1	1	2	2	—
Malatinszky Jenő	"	1	1	1	2	2	3	-	1	2	2	2	2	1	3	2	2	2	2	2	200
Math Béla	"	2	2	2	1	2	2	1	-	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	—
15 Mády Zoltán	ref.	2	2	2	1	2	3	3	-	3	2	1	2	1	3	3	2	3	2	3	—
Márton László	"	1	1	1	2	2	2	-	1	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	i.
Mező Ferenc	"	2	1	1	1	2	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	—
Nagy János	"	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—
Nagy László	"	1	1	1	1	2	2	2	-	2	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1	—
20 Pál Vince	ág. ev.	1	2	1	2	2	1	1	-	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	—
Pálmai Béla	r. k.	2	2	2	2	2	3	2	-	2	2	2	1	2	3	2	2	2	1	1	—
Sebrek Imre	"	1	2	1	2	1	2	2	-	2	1	2	2	1	2	2	1	1	2	2	300
Szablár Ferenc	"	1	2	1	1	2	2	3	-	2	1	3	1	2	2	2	2	1	2	2	500
Vári János	"	1	2	2	2	2	3	2	-	3	2	2	2	2	1	1	2	1	1	2	—
25 Vilcsék István	ref.	1	2	2	2	2	3	-	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2	2	2	—
Vörös István	r. k.	2	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	—
Zajtai Antal	"	1	1	1	1	2	2	2	-	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	500

*Ismétlő.

Kimaradtak: Köteles János, Vas Brunó,* Váczi Lajos.

V. OSZTÁLY.

A tanuló neve		Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hit-és erkölcsi	Neveléstört.	Isk. szervezett.	Nev. és tan. gy.	Magy. ny. és ír.	Német nyelv	Tót nyelv	Alkotmánytan	Mennyiségtan	Egészségtan	Közgazdaságt.	Rajz	Ének	Zene	Testgyakorlás	Írásb. köll. alaf.	Internátusi kedvezm. P.-ben
	Andó Dezső	r. k.	1	1	1	1	1	2	2	2	-	1	2	1	1	1	1	1	2	1	300
	Arany Rezső	ref.	1	1	1	2	1	1	2	2	-	2	2	1	2	1	2	2	2	1	—
	Bangha Dezső	r. k.	1	2	1	1	1	1	2	-	1	2	2	2	2	1	1	1	2	2	—
	v. Breznay Lajos	„	1	2	2	2	2	2	3	1	-	2	1	1	2	1	1	1	2	2	400
5	Cserepkai János	„	1	2	2	3	2	2	3	-	2	2	2	1	2	2	1	1	3	2	—
	Cser Gusztáv	„	1	2	2	1	2	2	2	1	-	2	2	1	2	2	1	1	2	2	—
	Gérnyi Ferenc	„	1	2	1	3	2	2	2	1	-	3	2	1	3	2	2	3	1	1	—
	Gyalókai Béla	„	1	1	1	2	1	1	2	1	-	2	2	1	1	2	1	1	1	2	300
	Gyurjács Andor	„	1	2	2	2	2	2	2	-	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	—
10	Horányi Ferenc	ág. ev.	1	1	1	3	3	2	3	-	1	2	3	1	3	2	2	2	2	1	—
	Kamarás Ferenc	r. k.	1	2	2	3	2	2	2	2	-	2	2	1	2	1	2	2	2	2	—
	Károly Sándor	„	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	2	1	1	1	1	—
	Koncz Mihály	„	1	1	1	2	2	2	2	2	-	2	2	1	2	2	2	1	1	2	—
	Kövesdi Pál	„	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	2	1	1	1	1	200
15	Kövesi Imre	„	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—
	Krunity Dömötör	g. kel.	1	3	1	2	2	3	2	-	1	3	2	1	3	3	2	1	3	2	500
	László József	r. k.	1	1	1	1	1	2	1	-	1	1	2	1	2	2	1	1	2	2	—
	Mitró László	„	1	1	1	1	1	1	2	-	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	200
	Nagy Lajos	„	1	1	1	1	1	2	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
20	Nagy Tibor	ref.	1	2	1	1	2	1	2	2	-	2	2	2	2	2	2	2	1	2	—
	Óvári Sándor	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	—
	Pálos Mihály	„	1	2	1	2	2	2	2	2	-	2	2	1	2	2	2	1	2	1	—
	Posch Emil	„	1	1	1	2	2	2	2	1	-	2	1	1	2	1	1	1	2	1	—
	Pór János	ág. ev.	1	1	1	1	1	2	1	1	-	2	2	1	2	2	1	1	2	2	300
25	Reinhard Rezső	r. k.	1	2	2	3	2	2	3	2	-	2	1	1	2	1	2	1	2	1	—
	Repkényi Mihály	„	1	2	1	2	1	2	2	-	2	2	2	1	1	2	1	1	2	2	400
	Rüble László	„	1	2	2	2	2	2	3	1	-	2	3	1	2	2	2	3	2	2	500
	Szombathy Gyula	ág. ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	2	1	1	1	1	200
	Torma István	r. k.	1	2	1	1	1	2	1	1	-	2	2	1	2	3	1	1	2	2	—
30	Tóth Béla	„	1	1	1	1	1	1	2	1	-	1	1	1	1	2	1	1	2	2	—
	Tóth István	„	1	1	1	1	1	1	2	-	2	2	2	1	1	2	1	1	2	2	200
	Tóth László	„	1	2	2	1	1	2	1	2	-	2	2	1	2	2	2	1	1	2	—
	Várhegyi László	„	1	2	2	2	2	2	2	-	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	—
	Vörös Gyula	„	1	1	1	1	1	2	1	1	-	1	2	1	1	2	1	1	1	1	—

i) Tanítóképesítés.

A tanítóképesítő-vizsgálat elnöke szeptemberben és júniusban is Balázs Béla tanügyi főtanácsos volt.

Az egyházak részéről Gunda Béla (r. k.), Szabolcska László dr. (ref.), Varsányi Mátyás (evang.), Bikár Radivoj (g. kel.) és Pantol Márton dr. (egyh. é. -zene) küldettek ki vizsgálatainkra.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr rendelete szerint az áll. tanítóképző-intézetek közül 1938. szeptember havában csak a budapesti áll. tanítóképző-intézetekben voltak tanítóképesítő-vizsgálatok.

A rendelet értelmében a javító tanítóképesítő-vizsgálatra jelentkezett a kőszegi áll. tanítóképző-int-ből 2 jelölt, a pápai áll. tanítóképző-int-ből 3 jelölt, a nyíregyházi áll. tanítóképző-int-ből 2 jelölt, honosító képesítő-vizsgálatra 1 jelölt, összesen 8 jelölt.

Tanítói oklevelet nyertek

1938. szeptemberben:

Balogh László, Csoma Vilmos, Kiss József. (3).

1939. júniusban:

Andó Dezső, Arany Rezső, Bangha Dezső, v. Breznay Lajos, Cserepkai János, Cser Gusztáv, Gényi Ferenc, Gyalócai Béla, Gyurjác Andor, Horányi Ferenc, Kamarás Ferenc, Károly Sándor, Konez Mihály honosító vizsg., Kövesdi Pál, Kövesi Imre, Krunity Dömötör, László József, Mitró László, Nagy Lajos, Nagy Tibor, Óvári Sándor, Pálos Mihály, Pór János, Posch Emil, Reinhard Rezső, Repkényi Mihály, Rüble László, Szombathy Gyula, Takács Lajos honosító vizsg., Torma István, Tóth Béla, Tóth István, Tóth László, Várhegyi László, Vörös Gyula. (35))

Egyházi ének- és zenére képesítést nyertek: v. Breznay Lajos, Gyalócai Béla.

Német tannyelvű népiskolákra kiegészítő képesítést nyertek: Károly Sándor, Kövesdi Pál, Pór János, Rüble László.

Tót tannyelvű népiskolákra kiegészítő képesítést nyertek: Horányi Ferenc, Krunity Dömötör, László József, Várhegyi László.

A tanítóképesítő-vizsgálatok statisztikája:

Vizsgálatra jelentkezett 33 teljes és 2 honosító vizsgázó, oklevelet kaptak 35-en. Német tannyelvű kiegészítő-vizsgálatra jelentkeztek 4-en, oklevelet szereztek 4-en. Tót tannyelvű kiegészítő-vizsgálatra jelentkeztek 4-en, oklevelet nyertek 4-en. Egyházi ének- és zenéből vizsgálatra jelentkeztek 2-en, oklevelet nyert 2 jelölt.

Tanítóképesítő-vizsgálati zárthelyi írásbeli tételek.

a) *Neveléstudományból:*

1. Öntudatos hazafiasságra való nevelés a népiskolában.

A magyar nemzeti gondolat érvényesítése a népiskolai nevelésben. (Honosító.)

b) *Magyar nyelv- és irodalomból:*

1. A nyelvvédelem szükségessége és eszközei.
2. Petőfi családi költészete. (Honosító.)

c) *Mennyiségtanból:*

A) *Számítás.* 1. Befizetünk 10 éven át minden hó elején 25 P-t a takarékpénztárba. Mennyi pénzünk lesz a 20-ik év végén, ha az évi kamatláb 6%, s a kamatokat félévenként tőkésítik?

2. Kölcsönvettünk 8000 P-t 20 évi törlesztésre, 6%-os kamatláb mellett. Mennyit kell fizetnünk a 12-ik év végén, ha a hátralevő összes tartozásunkat is ki akarjuk fizetni?

B) *Geometria.* 1. Hány kat. hold a területe annak a háromszög-alakú szántóföldnek, melynek oldalai 490 m, 530 m, 420 m hosszúak?

2. A 75 cm sugarú félkörből kúppalástot alakítunk. Mekkora lesz az így előálló kúp felszíne és térfogata?

d) *Német nyelvből:*

1. Morgen auf dem Bauernhofe. 2. Das Leben im Dorf und in der Stadt. 3. Du sollst Vater und Mutter ehren. 4. Budapest unsere wunderbare Hauptstadt.

e) *Tót nyelvből:*

1. Náš dom. 2. Krava. 3. Náš ústav. 4. Naša dedina.

j) Statisztika.

	I. lic.	II.	III.	IV.	V.	össz.
a) A tan. számának alakulása						
Beírt nyilv. tanulók	46	25	36	30	34	171
Osztályozott nyilv. tanulók	40*	24	34	27	34	159
b) A tanulók megszületése szerint						
1924-ben született	13	—	—	—	—	13
1923-ban „	14	6	—	—	—	20
1922-ben „	6	10	14	—	—	30
1921-ben „	6	1	7	8	—	22
1920-ban „	1	4	10	9	15	39
1919-ben „	—	3	3	6	9	21
1918-ban „	—	—	—	—	9	9
1917-ben „	—	—	—	1	1	2
1916-ban „	—	—	—	—	—	—
1915-ben „	—	—	—	1	—	1
1914-ben „	—	—	—	1	—	1
1913-ban „	—	—	—	—	—	—
1912-ben „	—	—	—	1	—	1
c) A tanulók megosztása vallás szerint						
Róm. kat.	29	18	23	18	28	116
Gör. kat.	1	—	1	—	—	2
Református	6	3	8	8	2	27
Ág. h. ev.	3	3	2	1	3	12
Gör. kel. szerb	1	—	—	—	1	2
c') A tanulók anyanyelve és nyelvismerete						
Magyar anyanyelvű	40	24	34	27	34	159
Németül beszél	3	3	2	6	6	20
Franciául beszél	1	—	—	—	2	3
Csehül beszél	3	—	—	1	1	5
Szlovákul beszél	3	3	5	4	3	18
Szerbül beszél	1	—	—	—	1	2
d) A tanulók szüleinek foglalkozása						
Kisbirtokos	—	1	2	—	1	4
Kisbirtokos — napszámos	—	—	—	—	1	1
Gazdasági tisztviselő	1	—	—	2	—	3
Egyéb gazdasági segédszemély	1	3	1	2	2	9
Földmívelési napszámos	3	3	1	1	1	9
Kisiparos	9	4	7	2	4	26
Ipari vagy bányászati tisztviselő	—	—	—	—	—	—
Egyéb ipari v. bány. segédszemély	6	4	7	7	10	34
Ipari vagy bányászati napszámos	—	—	—	1	1	2
Kiskereskedő	—	—	—	—	—	—
Kereskedelmi tisztviselő	—	—	—	—	—	—
Egyéb kereskedelmi segédszemély	—	1	—	—	2	3
Közlekedési tisztviselő	1	—	1	—	1	3
Egyéb közlekedési segédszemély	2	—	1	2	1	6
Köztisztviselő	2	—	3	1	5	11
Pap, tanár, tanító	7	3	4	3	—	17
Másféle értelmiségi	2	2	2	1	3	10
Közhivatalban alkalmazott altiszt	4	—	4	3	—	11
Katona-altiszt (csendőr, rendőr)	1	1	—	1	1	4
Nyugdíjas köztisztviselő	—	—	1	—	1	2
Nyugdíjas altiszt	1	2	—	—	—	3
Árvaházi, szeretetházi tanuló	—	—	—	1	—	1

* Gimnáziumból jött: 6 (5 jó, 1 elégséges).

Polgári isk.-ból jött: 34 (14 jeles, 16 jó, 4 elégséges).

		I.lic.	II.	III.	IV.	V.	össz.
e) A tanulók szüleinek lakóhelye	Budapest	22	9	11	12	13	67
	Pest vm.*	11	2	8	3	7	31
	Abauj-Torna vm.	—	—	—	—	1	1
	Arad vm.	—	—	—	—	1	1
	Baranya vm.	—	—	1	—	—	1
	Bács-Bodrog vm.	—	—	—	1	—	1
	Békés vm.	—	—	1	1	1	3
	Borsod vm.	—	—	1	1	—	2
	Csanád vm.	—	—	—	—	2	2
	Fejér vm.	—	—	—	—	1	1
	Gömör vm.	—	2	2	1	1	6
	Győr vm.	—	1	—	—	—	1
	Hajdu vm.	—	—	—	—	—	—
	Heves vm.	—	1	—	—	1	2
	Hont vm.	1	1	2	1	—	5
	Komárom vm.	—	2	—	1	—	3
	Moson vm.	—	—	—	—	1	1
	Nógrád vm.	—	—	—	3	—	3
	Nyitra vm.	2	—	2	—	—	4
	Somogy vm.	2	4	—	1	2	9
	Sopron v.	—	—	—	—	1	1
	Szabolcs	—	—	—	—	—	—
	Szatmár vm.	2	—	—	—	—	2
	Szeged v.	—	—	1	—	—	1
	Tolna vm.	—	1	3	—	—	4
	Vas vm.	—	—	2	—	1	3
Veszprém vm.	—	—	—	1	—	1	
Zala vm.	—	—	—	—	1	1	
Szlovákia	—	1	—	1	—	2	
f) a tanulók mulasztása	Igazolt órák száma	2560	1461	2010	1460	1688	9189
	Igazolatlan órák száma	—	2	6	2	—	10
g) Rendkívüli tan- tárgyak	Kisebbségi német nyelv	—	4	6	—	4	14
	Egyházi ének és zene	—	—	12	14	8	34
	Fakultatív zene	—	7	—	—	—	7

* *Jegyzet.* Vasúton bejáró növendékek: Budafokról 1, Budakalászáról 1, Cinkotáról 1, Csillaghegyről 1, Erdővárosról 1, Kispestről 5, Pesthidegkútról 1, Pestszenterzsébetről 1, Pestszentlőrincről 2.

h) Tanulmányi eredmény tantárgyak szerint.

Tantárgy	I. o. (lic.)				II. o.				III. o.				IV. o.				V. o.			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Magaviselet	21	18	1	—	19	5	—	—	26	8	—	—	19	8	—	—	34	—	—	—
Szorgalom (Lic.I.o. rendszeret)	8	19	13	—	8	16	—	—	7	24	3	—	11	15	1	—	18	15	1	—
Hittan	13	17	10	—	9	13	2	—	20	14	—	—	16	10	1	—	25	9	—	—
Neveléstudomány	—	—	—	—	21	3	—	—	15	14	5	—	16	11	—	—	18	11	5	—
Iskolaszervezetten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	15	1	—
Tanítási gyakorlat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	21	1	—	12	21	1	—
Magyar nyelv	5	12	17	6	9	10	5	—	2	15	17	—	8	12	7	—	12	17	5	—
Német nyelv	6	11	14	9	6	3	3	—	9	7	10	—	6	7	5	—	15	9	—	—
Tót nyelv	—	—	—	—	6	2	4	—	5	2	1	—	6	2	1	—	6	4	—	—
Történelem, alkotm.	3	16	18	3	3	17	4	—	3	15	16	—	7	14	6	—	11	21	2	—
Földrajz	7	14	19	—	15	8	1	—	7	24	3	—	15	12	—	—	—	—	—	—
Mennyiségtan	6	12	17	5	3	11	10	—	6	24	4	—	11	11	5	—	11	21	2	—
Term., Kémia	10	14	9	7	10	14	—	—	17	17	—	—	18	9	—	—	—	—	—	—
Fizika	—	—	—	—	—	—	—	—	6	27	1	—	17	10	—	—	—	—	—	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	—	—	—
Gazd., közgazd.	—	—	—	—	11	7	6	—	10	14	10	—	13	12	2	—	14	16	4	—
Rajz	5	30	4	1	8	13	3	—	8	19	7	—	4	18	5	—	8	24	2	—
Szépírás	9	21	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enek	10	16	14	—	12	8	4	—	14	13	7	—	13	12	2	—	20	14	—	—
Zene	10	18	8	4	17	3	4	—	20	7	7	—	20	6	1	—	26	6	2	—
Kézimunka	24	15	1	—	19	5	—	—	26	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Testgyakorlás	18	12	10	—	13	8	3	—	20	11	3	—	11	14	2	—	16	16	2	—
Írásbeli külső alak	—	—	—	—	10	10	4	—	8	14	12	—	10	14	3	—	13	21	—	—

h₁) Általános előmenetel*

Osztály	Általában			Elégtelen		
	jeles	jó	elégs.	egy tárgyból	Két tárgyból	Több tárgyból
I.	1	9	16	6	2	6
II.	2	12	10	—	—	—
III.	3	7	24	—	—	—
IV.	3	13	11	—	—	—
V.	6	22	6	—	—	—
Össz.	15	63	67	6	2	6

i) Vegyesdíj-fizetők, mentesek és internátusi kedvezmények.

Osztály	Vegyesdíj fizető (100 P.)	Vegyesdíj fiz. alól mentes	fizető bentlakó				Ingyenes
			Havi 50.— P.	Havi 40.— P.	Havi 30.— P.	Havi 20.— P.	
I.	—	—	14	—	—	1	—
II.	23	1	5	4	2	1	1
III.	30	4	4	6	3	—	3
IV.	24	3	2	1	4	1	1
V.	28	6	2	2	3	4	—
Össz.	105	14	27	13	12	7	5

* Általában jeles, akinek legfeljebb egy jó, általában jó, akinek legfeljebb egy elégséges és általában elégséges, akinek egynél több elégséges van. A magaviseletből, szorgalomból, írásbeli dolg. külső alakjából és a fakultatív tárgyakból nyert osztályzat nem számít.

ii) Tandíjkezdmények (liceum):*

Osz.	T. f.	1. f.	2. f.	3. f.	m.
I.	20	9	—	8	3

* Teljes-díj fizető (100 P.) 1. f.=80 P., 2. f.=60 P., 3. f.=40 P., m=mentes.

j) Szertárak, könyvtárak, ingóságok.

Sorszám	A vagyontárgyak csoport szerinti megnevezése	A tanév folyamán történt gyarapodás, apadás				A tanévvégi állomány		
		Vétel	Ajándék	Értéke p	f.	db.	P	f.
1	Bútorok	—	—	—	—	2302	32651	64
2	Házi és irodai felszerelés	15	1	53	16	275	1865	60
3	Köztartási bútorok	—	—	—	—	328	7142	50
4	Gyakorlóiskola I-II.	—	1	—	50	1158	1198	83
5	Magyar nyelvi könyvtár	15	6	84	30	2180	4304	90
6	Pedagógiai szertár	14	8	84	94	3400	19519	49
7	Történelmi „	6	7	87	—	2006	6524	78
8	Földrajzi „	5	8	76	—	1171	4804	37
9	Mennyiségtani „	—	—	—	—	196	808	56
10	Természetrajzi „	1	—	10	—	1203	9736	12
11	Kémiai „	—	—	—	—	253	3616	30
12	Fizikai „	1	—	5	—	696	10827	71
13	Gazdasági „	1	5	18	—	1552	8697	68
14	Rajz „	—	1	—	60	424	3570	30
15	Zene „	1	—	960	—	1071	18980	67
16	Kézimunka „	1	—	3	—	63	2121	90
17	Testnevelési „	2	2	18	—	635	15827	52
18	Gyakorlóiskola III-IV.	—	—	—	—	323	781	41
19	Nyilv.tart. és számadó könyvek	—	—	—	—	125	261	40
20	Gyakorlóiskola V-VIII.	—	—	—	—	620	2717	50
21	Német nyelvi könyvtár	—	12	11	—	470	532	15
Összesen		62	51	1411	50	20451	156491	33
Ifjúsági könyvtár		1	1	5	—	2437	2859	20
Együtt		63	52	1416	50	22888	159350	53

k) Az intézet benépesülése 1920/21. tanévtől 1938/39. tanévig.

Tanév	Nyilvános tanulók						Magántanulók						Nyilvános és magán-tanulók összesen
	I. o. (lic.)	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	V. oszt.	Össze-sen	I. o. (lic.)	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	V. oszt.	Össze-sen	
1920—21	26	28	35	41	—	130	3	9	6	17	—	35	165
1921—22	27	26	40	39	—	122	3	4	6	9	—	22	144
1922—23	42	28	33	44	—	147	5	4	6	4	—	19	166
1923—24	56	36	21	43	—	135	4	6	5	6	—	21	156
1924—25	38	37	30	22	19	146	7	6	5	3	1	22	168
1925—26	42	28	26	25	20	141	1	4	4	8	—	17	158
1926—27	37	40	28	19	26	151	—	1	3	2	2	8	159
1927—28	41	39	31	27	19	157	2	1	1	5	3	12	169
1928—29	36	36	33	29	31	165	—	—	2	8	1	11	176
1929—30	39	39	40	36	32	186	—	—	—	13	4	17	203
1930—31	34	40	40	35	40	189	—	—	—	3	1	4	193
1931—32	41	31	41	38	38	189	1	—	—	3	5	9	198
1932—33	37	36	38	41	38	190	—	1	—	2	5	8	198
1933—34	35	39	40	36	39	189	—	—	—	—	1	1	190
1934—35	34	26	35	37	32	164	—	—	1	—	2	3	167
1935—36	32	36	23	25	31	147	—	1	1	2	1	5	152
1936—37	33	26	34	26	26	145	—	—	—	—	3	3	148
1937—38	24	26	24	34	21	129	—	—	—	1	1	2	131
1938—39	40	24	34	27	34	159	—	—	—	—	—	—	159

Az iskolaépületre vonatkozó adatok:

a) *A helyiségek száma:* 1. Alagsorban: 14; 2. földszinten: 36; 3. az I. emeleten: 37; 4. a II. emeleten: 18. Összesen: 105. Ebből 97 fő-, 8 mellékhelyiség.

b) *A fontosabb helyiségek alapterülete:*

1. Igazgatói iroda, irattár, telefonszoba (32.40 m², 17.64 m², 16.2 m²).

2. Szertárak (pedagógiai 30.— m², történelmi 21.25 m², magyar 15.4 m², fizikai a) 16.73 m², b) 17.51 m², c) 29.01 m² egészségügyi 18.41 m², természetrajzi 47.98 m², földrajzi 18.72 m², gazdasági 38.24 m², rajzi 47.98 m², testnevelési sz. 18.50 m², I. zene sz. 11.04 m², II. zene sz. 24.06 m², szlőjd sz. 21.20 m², nagy pedagógiai 63.— m², I. sz. gyak. isk.-i 28.75 m², II. sz. gyak: isk.-i 14,22 m²),

3. Osztálytermek: I. 61.74 m², II. 56.— m², III. 55.72 m², IV. 68.63 m², V. 69.39 m², gyak. isk. termek: földszinti 71.70 m², I. em.-i 62.50 m², II. em.-i 62.— m².

4. Tanári tanácskozó, díszterem, testnevelési csarnok: (81.— m², 160 m², 204 m²).

5. Internátusi helyiségek:* a) hálók: 93 m², 93 m², 80.28 m², b) dolgozók: 35.34 m², 35.34 m², 33.84 m², 77.37 m², c) ebédlő 107.52 m².

6. Az udvar és a kert területe együtt: 700 □ öl.

k) A budapesti I. ker. állami líceum I-II. osztályában és a tanítóképző-intézet III-V. osztályában az 1939-40. évben használandó tankönyvek jegyzéke.

I.—II. osztály (líceum):

A szeptember havi beíratás alkalmával közöljük a tankönyvjegyzéket.

III. osztály (tanítóképző).

Schütz: Erkölcstan. r. k.

Bárdos: Harmonia Sacra.

Révész: A keresztyénség története, ref. II. r.

Batizfalvy-Bereczky: Bibliaismertetés, ev.

Kornis: Lélektan és logika. II. kiadás.

Németh: Poétika.

Lux: Német nyelvkönyv. III. r.

Lux: Német nyelvtan. III—V. o. r.

Mesterházy-Madai: Egyetemes történet. III. r.

Fodor: Magyarország földrajza.

Kiss: Mennyiségtan. III. r.

Móczár: Állattan.

Jaloveczky-Koch: Földtan.

* Az internátusban a férőhelyek száma: 80.

Éber: Fizika. I. r.
 Móczár-Török: Gazdasági ismeretek. III. r.
 Sztankó: Énekiskola. III. r.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. II. r.
 Kosáry: Harmóniumiskola.

IV. osztály.

Schütz: Kat. egyháztörténelem.
 Révész: A keresztyénség története, ref. II. r.
 Batizfalvy-Bereczky: Bibliaismertetés, ev.
 Drozdy-Frank: Neveléstan, tanítástan, módszertan.
 Népiskolai Tanterv és Utasítás. 1925. IV. és V. o.
 Lux: Német nyelvkönyv. IV. r.
 Mesterházy: Magyar nemzet történelme.
 Fodor: A földrajztanítás módszere.
 Sarudy-Bartha: Magyar nyelvi kézikönyv.
 Prónai-Németh-Novy: Magyar irodalomtörténet. I. r.
 Jaloveczky-Koch: Szerves kémia.
 Kiss: Mennyiségtan. IV. r.
 Csada: Fizika. II. r.
 Móczár-Török: Gazdasági ismeretek. IV. r.
 Sztankó: Énekiskola. IV. r.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. II. r.
 Kovács: Orgonaiskola, vagy Kosáry: Harmóniumiskola.
 Barthos-Kurucz: Történelmi atlasz a magyar történelem tanításához.

V. osztály.

Magdics: Hitelemzéstán, r. k.
 Makkay: Kegyelemből, hit által, ref.
 Szele: A vallásoktatás módszertana, ref.
 Szelényi: Az evang. keresztyénség világnézete.
 Frank-Németh: Neveléstörténet.
 Váradi: Iskolaszervezettan. II. kiadás.
 Németh: Magyar irodalomtörténet. II. r.
 Lux: Német nyelvkönyv. V. r.
 Horn: Alkotmánytan.
 Kiss J.: Mennyiségtan. V. r.
 Quint-Jaloveczky: Egészségtan. II. kiadás.
 Horn J.: Közgazdaságtan.
 Sztankó: Énekiskola. V. r.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. III. r.
 Kovács: Orgonaiskola, vagy Kosáry: Harmóniumiskola.

Vezérkönyvek és segédkönyvek:

Frank-Drozdy: Hogyan tanítsunk a népiskolában? IV—V. o. r.
 Egységes vezérkönyvek, IV—V. o. r.
 Kosáry: Népiskolai dalok harmóniumkísérettel, IV—V. o. r.

Gyakorló elemi iskola.

I. osztály.

Quint-Drozdy: *Abc, színes.*

II. osztály.

Quint-Drozdy: *Olvasókönyv II.*

III. osztály.

Urhegyi: *Magyar nyelvi példatár. III.*

Tanfi-Stelly: *Számтан. III.*

IV. osztály.

Quint-Drozdy: *Olvasókönyv. IV.*

Urhegyi: *Magyar nyelvi példatár. IV.*

Tanfi-Stelly: *Számтан. IV.*

Kiss-Nagy: *Földrajz. IV.*

Kogutowicz: *Térképfűzet. IV.*

V—VI. osztály.

Quint-Drozdy: *Olvasókönyv. V—VI.*

Urhegyi: *Magyar nyelvi példatár. V—VI.*

Tanfi-Stelly: *Számтан. V—VI.*

Novy: *Állampolgári ismeretek.*

Kiss-Nagy: *Földrajz. V—VI.*

Jaloveczky-Móczár: *Természettan.*

Éber: *Vegytan és természettan.*

Kogutowicz: *Térképfűzet. V—VI.*

VII—VIII. osztály.

Drozdy-Szalatsy: *Magyar nyelv könyve. VIII. o.*

Drozdy-Szalatsy: *Magyar nyelv könyve. VII. o.*

Tájékoztató

a líceumi beíratás feltételeiről, a díjkezdvezményekről és a líceummal kapcsolatos internátusról.

A budapesti I. ker. állami líceum I. osztályába olyan tanulók iratkozhatnak be, akik életük 14. évét betöltötték, de a 17. életévet még nem lépték túl és a polgári iskola, vagy középiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték.

Beíratkozás június 25-ét követő két hétköznapon reggel 8 órától. Szükséges okmányok: 1. anyakönyvi kivonat, 2. tanulmányi értesítő könyvecske. A jelentkezők nagy számára való tekintettel ajánlatos — jeles előmenetel esetén — a tanulót június elején az intézet igazgatójánál előjegyeztetni. Azok a tanulók, akik a líceummal kapcsolatos internátusban bentlakást kérnek, a beírásnál, a bejáró tanulókkal szemben, elsőbbségben részesülnek. Az internátusi ellátás díja: évi 500 P! az ebéd díja — bejáró tanulók részére — havi 18 P! Első osztályba járó líceumi tanulók csak teljes fizetők lehetnek.

A beíratásnál fizetendő: 8 P felvételi díj, 1 P járulék, 8 P táncdíj és 4 P egyensapkadíj, összesen: 21 P! Azonkívül tan- és fenntartási díj címén — 5 részletben — évi 100 P! mely összegből azonban kifogástalan magaviseletű és jó előmenetelű tanulók kedvezményben részesülhetnek (Díjmentes, I., II., III. fok.).

A líceum 4 osztályú. Sikeres elvégzése után a tanuló érettségi bizonyítványt kap, amellyel — a tudomány- és műegyetem kivételével — minden főiskolára beiratkozhatnak, úgyszintén — ha legalább jól érett — felvételt kérhet a líceumra felépített két évfolyamos tanítóképző-akadémiára is.

Az internátusba felvett tanulók tartoznak magukkal hozni legalább 2 rend ruhát, amelyek közül az egyik sötét legyen; 1 télikabátot, 2 pár cipőt, 6 pár fehérneműt, 3 hálóinget, 4 törülközőt, 6 pár harisnyát, 10 zsebkendőt, 3 ágylepedőt, 1 vánkost 3 huzattal, 1 téli takarót vagy dunyhát 3 huzattal, 1 hatszemélyes abroszt, 2 asztalkendőt, 2 poharat, 1 fogkefét, 1 fésűt, 1 ruhakefét, 1 pár hálópapucsot és cipőtisztító felszerelést. Minden fehérneműbe bejegyzendő (színes fonállal vagy moshatlan tintával) a ruha száma. A felszerelés minden darabja magyar gyártmányú legyen. A szalmazsák és az ágyterítő a méret és az egyöntetűség miatt beíráskor itt szerzendő be annál a kereskedőnél, akivel az igazgatóság ár és minőség tekintetében előzetesen megállapodott. (A szalmazsák ára kb. 16 P, az ágyterítőé 25 P!)

Fogazatával, orrával, torkával és fülével kapcsolatos bajokat mindenki hozza rendbe és szemüvegről gondoskodjanak, akiknek kell.

A zenéből egy hangszer, a hegedű vagy zongora, illetőleg a harmónium tanulása kötelező. Aki második hangszert, egyházi éneket vagy zenét akar tanulni, vagy német, illetőleg szlovák nyelven akarja magát tovább képezni, ezt az iskolai év elején írásban kell kérnie.

Az intézeti szabályok értelmében mindenki köteles az előírt tanácskönyveket és tanítási eszközöket legkésőbb szeptember 16-ig beszerezni. Senki könyveit el nem adhatja. Kölcsönkönyv nincs.

Munkarend

az 1939/40. iskolai év elején.

Szeptember 1. Pénteken, d. u. 5 órakor: Alakuló értekezlet.

Szeptember 2. Szombat. Javítóvizsgálatok.

Szeptember 4. Hétfő. Javító képesítővizsgálatok. Írásbeli képesítővizsgálat a pedagógiából.

Szeptember 5. Kedd. Írásbeli képesítővizsgálat a magyar nyelv- és irodalomból.

Szeptember 6. Szerda. Írásbeli képesítővizsgálat a mennyiség-tanból.

Szeptember 7. Csütörtök. Teljes szóbeli képesítővizsgálat. Líceumi pótbéiratkozás. Tanítóképző-intézeti beíratkozás.

Szeptember 8. Pénteken reggel 8 órakor. Évmegnyitó istentisztelet.

Szeptember 9. Szombat. Rendes tanítás.

TARTALOM

I.

	Oldal
Az intézet multja	3
Sztankó Béla †	6
A Budapesti Állami Tanítóképző-Intézeti Iskolatársak Egyesülete	8
Az intézetünkben végzett kiválóságoknak részleges névjegyzéke	11

II.

Magyar a magyarért!	11
a) Az iskolai év története	16
1. Hatóságok	19
b) A tanári testület névjegyzéke és iskolai munkaköre	19
Intézeti segédszemélyzet	24
c) A tanári testület irodalmi és társadalmi munkássága	24
d) Különféle jelentések	26
I. Épület. Berendezés. Udvar. Kert	26
Internátus. Köztartás. Segélyezés, ösztöndíjak, alapítványok	26
II. Nevelés. Fegyelem.	28
1. Valláserkölcsös nevelés	28
2. Hazafias nevelés	29
3. Művészi nevelés	29
4. Tanulmányi kirándulások	29
5. Zenei élet	30
6. Testnevelés	31
7. Egészségügy	32
8. Állatvédelem	32
III. Tanítás	32
1. Gyakorlati kiképzés	33
2. Írásbeli dolgozatok	33
IV. Iskolánkívüli népművelés	35
V. Apponyi Kollégium	36
VI. Gyakorlóiskola	36
e) A könyvtárak és szertárak gyarapodása	38
f) Ifjúsági egyesületek	40
g) A rendkívüli tárgyak tanítása	43
h) A tanulók névjegyzéke és érdemsorozata	44
i) Tanítóképesítés	49
j) Statisztika	51
k) Tankönyvjegyzék, Tájékoztató és Munkarend az 1939—40. isk. évre	55

